

Ціна 1,50 грн

Волинський
Монітор

Двотижневик
Dwutygodnik

Monitor Wołyński

№ 24 (176) 22.12.2016

Наш
передплатний
індекс: **49053**

www.monitor-press.com

Анна Макач. Серія «Біблія в малюнках»

*Urodził się Bóg na saniach
w łemkowskim miasteczku Dukli.
Przyszli Łemkowie w kryśaniach
i przynieśli księżyc krągły.*

Bohdan-Ihor Antonycz «Boże Narodzenie»

*Народився Бог на саях
в лемківськiм містечку Дуклі.
Прийшли лемки у крисянях
і принесли місяць круглий*

Богдан-Ігор Антонич «Різдво»

Niech ten piękny wiersz i piękna ikona
towarzyszą nam przy wigilijnym stole,
przez Święta Bożego Narodzenia,
i przez wszystkie dni Nowego Roku.
Dobrych i spokojnych Świąt,
szampańskiej zabawy sylwestrowej,
zdrowia i wytrwałości

życzy wraz z całym konsulem
Krzysztof Sawicki

Нехай цей гарний вірш і гарна ікона
супроводжують нас за вігiлійним столом
під час Різдвяних свят
та кожний день у Новому році.
Добрих і спокійних свят,
шампанської забави в Новорічну ніч,
здоров'я та витривалості

бажає спільно з усім консульством
Кишиштоф Савицький

Така розповідь
про волинський Святвечір

Така opowieść
o Wołyńskiej Wigilii

сторінка 2

Героїня з дому Фелінських

Bohaterka z domu Felińskich

сторінка 7

Свято Миколая в Тернополі

Święto Mikołaja w Tarnopolu

сторінка 8

Різдво йде!

Nadchodzi Boże Narodzenie!

сторінка 9

Стипендійна програма
для молодих науковців

Program Stypendialny
dla Młodych Naukowców

Program Stypendialny Rządu RP
Młodych Naukowców
XV edycja
rok akad. 2017/2018

Wigilia mojego dzieciństwa

Святвечір мого дитинства

Зближають się radosne Święta, które poprzedza Wieczerza Wigilijna, dziś niestety przez wielu inaczej postrzegana i często przeżywana nie tak, jak nakazuje nasza tradycja. Wspomnieniami sięgam do Wigilii mojego dzieciństwa.

Наближаються радісні Різдвяні свята, які розпочне Святвечір. На жаль, багато хто сьогодні інакше сприймає переддень Різдва і часто проводить його не так, як рекомендує народна традиція. Я повертаюся у своїх спогадах до Святвечора мого дитинства.

Мешкалиśmy на wołyńskiej wsi, w Podhacach. Nie pamiętam dokładnie, ale przed świętami przez ileś dni, wieczorami, cała rodzina zasiadała przy kuchennym stole, na którym leżały różne «akcesoria». Prosta, równo pocięta słoma, różnokolorowa bibułka i korale, biały papier, jak też sreberka, w które zawijało się orzechy włoskie. Ze słomy, bibułki, koralu, a może i z czegoś innego powstawał piękny, długi, kolorowy łańcuch na choinkę. Z papieru doroshi wykonywali języki, jakby rogate bombki, a z białej bibułki powstawały anioły, które były symbolem ochrony domowników

W wigilijny poranek wujkowie przywozili z lasu wysoką choinkę. Sięgała od podłogi po białą powałę (sufit). Stawiano ją w kącie izby. Był taki niepisany zwyczaj, iż ubierało się drzewko zawsze w ten uroczysty dzień. Oczywiście, na czubku umieszczano obowiązkowo błyszczącą gwiazdę, a następnie zdobiono gałązki bombkami, ale jakże różniły się one od dzisiejszych. A były to różne zwierzątka, muchomorki, dzwonki i inne, a wykonane były z czegoś białego. Na gałązkach dyndały również malutkie, czerwone (w białe paski) jabłuszka z naszego sadu. Obowiązkowo, obok innych ozdób zajmowały miejsce na zielonych gałązkach orzechy i kolorowe cukierki, które później w jakiś dziwny, niezauważalny sposób zniknęły z papierków, a ich miejsce zajmowały niby cukierki, których papierki były czymś wypełnione. My, dzieci nie miałyśmy takich pomysłów, bo zabierałyśmy cały cukierek, ale kamuflaż to była domena dorosłych. Specjalnie dla ozdoby Babcia piekła różnokształtne, błyszczące i często kolorowe pierniczki. Długim łańcuchem oplatano całą choinkę, a na gałązkach kładziono watę, która wyglądała jak śnieg. Z dała od waty przypinano specjalnymi klamerkami różnokolorowe świeczki i zawieszano zimne ognie. Na szczęcie, po ich zapaleniu nigdy nie doszło do pożaru, a tak się nieraz zdarzało. Pod choinką była umieszczona szopka z wystruganymi, przez wujka Jana, z drzewa lipowego, jasełkowymi postaciami, nie wyłączając zwierząt. Po ozdobieniu drzewka, przystępowano do innych zajęć. Wujkowie przynosili cztery snopy, różnych rodzajów zbóż i stawiali je w czterech kątach izby. Sнопек stojący przy drzwiach, za każdym ich otwieraniem i podmuchem powietrza, jakby czekał na to, aby jego dorodne kłosa kłaniały się na wsze strony domownikom. Był też taki rytualny obowiązek dotyczący pachnącego siana. Na stole rozścielano go sporo i przykrywano białym, lśniącem obrusem, a pod stołem kładziono całą wiązkę.

Teraz można było przystąpić do nakrywania stołu. Na pierwszym miejscu był opłatek, a po nim «wędowniały» na stół różne potrawy, a wedle tradycji musiało być ich dwanaście. Oczywiście gospodyni, moja Babcia Paulina, szefowa kuchni w Kasynie Oficerskim w Łucku (przed pierwszą wojną) sprostowała zadaniu i na stole pojawiały się pyszności i smakołyki. A więc, były to ryby różnie przyprawione: szczupak po żydowsku, karp w galarecie i z chrzanem smażony, pierogi z kapustą i grzybami, uszka i barszczyk czerwony, paszteciki warzywne, racuchy, kisiel żurawinowy, kompot z suszonych owoców i obowiązkowo nasza wschodnia potrawa – kutia. Była to wyluska, ugotowana pszenica z makiem, orzechami, bakaliami i doprawiona miodem. W wielu wołyńskich domach rzucano kutię o sufit. Im więcej pszenicznych ziaren do niego się przylepiło, tym większe plony przepowiadano i jak liczne będzie owcze stado.

Stół był zastawiony, a my szukaliśmy na niebie pierwszej gwiazdki, bo dopiero wtedy można było zasiąść do Wieczerzy, ale zanim to nastąpiło, mój Dziadzio Franciszek, dostojny gospodarz, czytał nam coś z Pisma Świętego, a po modlitwie

zajmowaliśmy miejsca przy stole. Na pierwszym miejscu był opłatek biały, którym dzielono się przed posiłkiem, składając sobie nawzajem życzenia. To najpiękniejszy moment Wieczerzy. To nasz polski obyczaj prastary. Bo ten opłatek to symbol braterstwa, przebaczenia, miłości i wiary. Dziadzio dawał go też bydlętom. Nasz dom rozbrzmiewał piękną muzyką i śpiewem kolegę i pastoralek, a przed północą zbierano się na Pasterkę do kościoła w Targowicy. Jechaliśmy wśród śnieżnych zasp, przy dźwięcznym akompaniamencie dzwonek, zwanych janczarami. Ja, dziecko, w kościele zasypiałam. Ale dzięki wspomnieniom rodzinnym i tego co sama widziałam, taka opowieść o Wołyńskiej Wigilii z lat mego dzieciństwa w mojej pamięci przetrwała.

Dziś z pewnością trudno byłoby znaleźć choinkę z takimi ozdobami, jak przedstawiłam. Należy też pamiętać o tym, że dekoracje te nigdy nie były przypadkowe.

A co one oznaczały? Aniołki to opiekunowie domu. Bombki, piękne, kolorowe, ale łatwo tłukące się oznaczały uroki życia, a zarazem jego kruchość.

Dzwonki oznaczały dobre nowiny i radosne wydarzenia w rodzinie.

Gwiazda na czubku – to pamiątka gwiazdy betlejemejskiej oraz znak mający pomagać w powrocie członków rodziny przebywających poza domem.

Jabłka – miały zapewnić zdrowie i urodę. Według wierzeń kościelnych symbolizują również rajską jabłoń.

Łańcuchy – miały przypominać o zniewoleniu grzechem. Uważano też, że mają wzmocnić rodzinne więzi i chronić przed kłopotami.

Opłatek – umacniał miłość, zgodę i harmonię w rodzinie.

Orzechy zawierane w złotko czy sreberko miały zapewnić dobrobyt i siły vitalne.

Oświecenie choinkowe miało wskazywać na Chrystusa, który przyszedł na świat, jako światło dla niewierzących.

W wielu kulturach drzewo, zwłaszcza iglaste, jest uważane za symbol życia i odradzania się. Jako drzewko bożonarodzeniowe pojawiło się w XVI wieku. Symbolizuje Jezusa jako źródło życia oraz niesie nadzieję na odrodzenie i życie w niebie.

Kończąc życząc Państwu, aby ten cudowny czas przyniósł ukojenie, a serdeczna atmosfera przy wigilijnym stole ogarnęła nasze serca spójnym i miłością do bliznich.

Danuta SIWIEC

P. S.: Uważam też, że warto poznać stare wołyńskie i kresowe wierzenia dotyczące Dnia Wigilijnego. Opowiada się o tym w książce Oskara Kolberga «Obchody i wierzenia ludowe» oraz w «Kronikach Wołyńskich».

Gdy w Dzień Wigilijny gospodyni wsadzi chleb do pieca, to broń Boże, by weszła do izby kobieta, bo to wiedźma, która odebrała lub odbierze krowom mleko.

Nie wolno tego dnia i w czasie świąt całych pożyczać czegośkolwiek od sąsiada, bo później tego nie będziemy mieli w domu naszym.

Gospodarz w Dzień Wigilijny przez okno ma wyjrzeć, a gdy szron na drzewach ujrzy, to mu dobry urodzaj w następnym roku wróży.

Niektórzy przy zjadaniu pierwszej łyżki kutii stawiali na siekierze, gdyż wierzyli, że to ich od wszelkich chorób ustrzeże.

Po wigilijnej wieczerzy nie wolno było zmywać talerzy, a w wielu domach był zwyczaj taki, że gospodyni do misy z kutią wkładała łyżki, aby nocą dusze zmarłych mogły się najeść.

Ми жили колись у волинському селі Підгайцях. Не пригадую, як довго це тривало, але впродовж багатьох днів вечорами вся родина збиралася за кухонним столом, на якому лежали різні «аксесуари». Випрямлена, рівно порізана солома, різнокольоровий і білий папір, намисто, фольга, в яку загортали волоські горіхи. Із соломи, паперу, намистин і з інших підручних матеріалів виготовляли довгу й барвисту ялинкову гірлянду. З паперу дорослі робили їжачків, такі собі рогаті ялинкові прикраси, а з білих листків виходили ангели, які мали захищати мешканців дому.

Уранці перед Святвечором дядьки привозили з лісу високу ялинку. Вона сягала від підлоги під саму стелю. Ставили її в кутку світлиці. Існував такий неписаний звичай, що деревце прикрашали саме за день до Різдва. Звичайно, на маківці завжди чіпляли блискучу зірку, а гілочки прикрашали іграшками, які дуже відрізнялися від теперішніх. Це були різні тваринки, мухомори, дзвіночки тощо, а вироблені вони були із чогось білого. На гілочках погойдувалися також маленькі червоні смугасті яблужка з нашого саду. Обов'язково, окрім інших прикрас, на зелені гілки вішали горіхи й цукерки в кольорових обгортках, які потім якимсь дивним чином непомітно зникали з фантиків, а їхнє місце заповнювалося чимось іншим. Ми, діти, до такого не додумувалися, бо знімали всю цукерку. Це дорослі виймали її й наповнювали чимось обгортку. Спеціально, щоб прикрасити ялинку, бабуся пекла медівники. Були вони різної форми, блискучі й часто кольорові. Ялинку обмотували довгою гірляндюю, а на гілках викладали вату. Вона нагадувала сніг. Подалі від вати на спеціальних прищепках чіпляли кольорові свічки і бенгальські вогні. На щастя, коли їх запалювали, ніколи не доходило до пожежі, але таке могло трапитися. Під ялинкою стояв вертеп. Фігурки для нього, зокрема й тваринки, робив із липи дядько Ян. Після прикрашання деревця переходили до інших занять. Дядьки вносили чотири снопи різного збіжжя і ставили їх у чотирьох кутках світлиці. Як хтось прочиняв двері й дуло вітром, поставлений біля входу сніпок кожного разу наче тільки й чекав того, щоб його повне колосся поклонилося на всі боки мешканцям. Був також ритуал, пов'язаний із пахучим сіном. Його щедро вистеляли на столі та прикривали білою скатертиною, що від білизни аж сяяла, а під столом клали цілу в'язку.

Тепер можна було подавати все до столу. На першому місці був оплаток, а після нього ставили різні страви. Згідно з традицією їх мало бути дванадцять. Звичайно, господиня, моя бабуса Пауліна, шеф-повар офіцерської казино в Луцьку (ще до Першої світової війни), справлялася із завданням, тому на столі було безліч смачних страв. Серед них – по-різному приправлені рибні страви, шука по-єврейськи, заливний короп і короп смажений із хріном, вареники з капустою і грибами, червоний борщ із галушками, овочевий паштет, гречаники, кисіль із журавлини, компот із сухофруктів, а також обов'язково наша східна страва – кутя. Це була вибіта і зварена пшениця з маком, горіхами й родзинками, приправлена медом. У багатьох волинських хатах кутю підкидали до стелі. Чим більше пшеничних зерен до неї приклеювалося, тим більшими мали бути врожаї і численнішим стадо.

Стіл уже був заставлений, і ми виглядали першої зірки на небі, бо лише тоді починали вечеряти. Спочатку мій дідусь Францішек, добрий господар, читав нам фрагмент Святого Письма, а після молитви ми сідали до столу. Найпершим був білий оплаток, яким ми ділилися перед вечерею, бажаючи один одному

всього найкращого. Це найчарівніший момент Святвечора. Це наш прадавній польський звичай. Оплаток – це символ братерства, прощення, любові та віри. Дідусь частував ним також тварин. Наш дім сповнювався гарною музикою, співом колядок і щедрівок, а перед північчю ми вибиралися до костелу в Торговиці на пастерку. Їхали сніговими заметами, мелодійно передзвонювались дзвіночки, на які ми казали «янчари». Я була маленькою і в костелі засинала, та завдяки родинним спогадам і тому, що я сама бачила, ця розповідь про волинський Святвечір мого дитинства зберіглася в моїй пам'яті назавжди.

Сьогодні навряд чи можна знайти ялинку з такими прикрасами, про які я написала. Варто також пам'ятати про те, що ці прикраси ніколи не були випадковими.

А що вони означали? Ангелята опікувалися домом.

Гарні кольорові іграшки, які легко розбивалися, означали життєві принади та, водночас, вказували на їхню минулість.

Дзвіночки віщували добру новину і радісні події в родині.

Зірка на маківці ялинки нагадувала про Вифлеємську зорю, а також мала допомагати легко повернутись додому тим членам родини, які були у від'їзді.

Яблука символізували здоров'я і вроду. За церковним звичаєм це також символ райської яблуні.

Гірлянди мали нагадувати про поневолення гріхом. Теж вважалося, що вони можуть зміцнити сімейні відносини і вберегти від негараздів.

Оплаток зміцнював любов, злагоду і гармонію в сім'ї.

Загорнені у золотисту чи сріблясту фольгу горіхи символізували добробут і довгі роки життя.

Вогники на ялинці були символом Христа, який прийшов на світ як світло для тих, хто не вірує.

У багатьох культурах дерево, особливо хвойне, вважається символом життя й відродження. Різдвяне деревце з'явилося в XVI ст. Воно символізує Ісуса як джерело життя, несе надію на відродження та небесне царство.

На закінчення хочу побажати, щоб цей чудовий час приніс Вам утіху, а щира атмосфера за святковим столом огорнула Ваші серця миром і любов'ю до ближнього.

Данута СІВЕЦ

P. S.: Вважаю також, що варто ознайомитися з давніми волинськими і східними повір'ями, пов'язаними зі Святвечором. Про це йдеться в книжці Оскара Кольберга «Народні обряди і повір'я» та у «Волинських хроніках».

Коли на Святвечір господиня саджає хліб у піч, то не можна, щоб до кімнати входила жінка, бо це відьма, яка відібрала чи відбере від корови молоко.

Не можна цього дня і протягом усіх Різдвяних свят позичати щось у сусідів, бо пізніше цього не буде у вашому домі.

Господар на Святвечір мав визирнути у вікно і коли побачить на деревах іній, то на наступний рік матиме добрий урожай.

Дехто, з'їдаючи першу ложку куті, ставав на сокиру, бо вірив, що це вбереже від усіх хвороб.

Після вечері на Святвечір не можна було мити тарілок, а в багатьох хатах був такий звичай, що господиня у мисці з кутею залишала ложки, щоб уночі душі померлих могли наїстися.

Potrawy wigilijne w różnych regionach Polski

Страви на Святвечір у різних регіонах Польщі

Potrawy wigilijne to nieodłączny element świętom Bożego Narodzenia. Bogato zastawiony stół, przy którym gromadzi się cała rodzina to świąteczna tradycja w wielu domach. W zależności od regionu i tradycji rodzinnych, wigilijne menu jest różne, ale zwyczajem jest, że potraw powinno być dwanaście.

Dania wigilijne mogą być rozmaite, ale wszystkie powinny być postne, czyli bezmięsne. Zamiast mięsa podczas Wigilii można spożywać ryby i potrawy zbożowe.

Tradycyjne potrawy wigilijne

Nie da się ukryć, że kulminacyjnym momentem w kulinariach zimy jest są w Polsce Święta Bożego Narodzenia. Pierwszym uroczystym posiłkiem jest Wigilia, która ma rodzinny charakter i przypisane tylko do tego jednego dnia w roku potrawy wigilijne i obyczaje. Każdy dom, każdy region ma swoje specyficzne obyczaje, pielęgnowane od pokoleń. Wspólną dla wszystkich jest przygotowywanie dwunastu postnych dań, z których należy skosztować każdego, żeby zapewnić sobie szczęście przez cały następny rok.

Na stole pojawiają się potrawy ze wszystkich płodów ziemi. Jest to tradycyjnie kolacja postna. Najczęściej podawaną zupą jest barszcz czerwony z uszkami z nadzieniem grzybowym. Ale bywa, że jest to zupa rybna, grzybowa, albo żur.

Po II wojnie światowej migracja ludności spowodowała wiele zmian. Ludzie zaczęli mieszkac w innym otoczeniu, często mając za sąsiadów mieszkańców pochodzących z różnych regionów. Warto zastanowić się przez chwilę i przy okazji przygotowywania tej specjalnej kolacji pochylić się nad kuchnią poszczególnych regionów Polski i czasami zapomnianymi potrawami wigilijnymi.

Na Mazowszu – barszcz czerwony z uszkami

Mazowiecka Wigilia, to oczywiście śledzie, karp w wielu postaciach, ale też pojawiający się często sandacz. Podaje się też raki, czyli rodzaj kopytek podawanych z kapustą i grzybami. Pojawia się też, ostatnio bardzo popularna, kasza jagłana z olejem lnianym. Wiele smakoszy docenia panierowane kapelusze prawdziwków lub podgrzybków. Do dziś na Wigilię podaje się mazowiecką zupę grzybową, czyli barszcz biały na zakwasie z kapusty z grzybami. Tradycyjną potrawą wigilijną przyrządzaną na Mazowszu jest też barszcz czerwony z uszkami.

W Małopolsce – zupa grzybowa z łazankami

W Małopolsce możemy znaleźć wiele potraw wigilijnych obecnych również gdzie indziej. Są śledzie i słodkowodne ryby, np. sandacz, pstrąg i oczywiście karp. Tradycyjnie spożywa się wigilijną zupę grzybową z łazankami. Bardzo popularne są moskole, czyli podplomyki z ciasta ziemniaczanego, które podaje się do grzybów. Uwagę zwraca wyjątkowa zupa – pamuła, czyli słodkoslony barszcz ze śliwek. Pozornie to owocowa zupa z węgieriek. Ale dodaje się do niej nie delikatne lane kluski albo słodką śmietankę, ale cebulka duszona na oleju i ziemniaki. Unikatawa i zapomniana, ostatnio wraca do łask i można ją spotkać na wielu stołach.

Na Górnym Śląsku – śliski

Wiele obyczajów związanych z Wigilią jest identycznych w wielu miejscach Polski. Są też różnice. W śląskich domach często pod każdym nakryciem kładzie się pieniądze, co ma zapewnić dostatek przez cały następny rok. Ciekawy jest obyczaj zapalania lampki górniczej, której ogień miał chronić górników. Na śląskiej Wigilii pojawia się siemieniotka, czyli zupa z siemienia lnianego, zupa migdałowa, ale też zupa grzybowa z galuszkami. Popularne są też postne gołąbki z kaszy perłowej i grzybów. Oczywiście podaje się śledzie i karpie w różnych postaciach. Dla łasu-

chów przygotowuje się moczka, śliski, kluski z makiem i kołocz.

Na Lubelszczyźnie – strucla z makiem

Lubelszczyzna przez lata była wielokulturowym tygłem. Polacy, Ormianie, Żydzi, Niemcy i Ukraińcy żyli tu w symbiozie, również kulinarnej. W ostatnich latach, wraz z modą na kulinaria, mieszkańcy tego regionu przypominają zapomniane tradycje. Niewątpliwie wpływ na dania wigilijne mieli Żydzi zamieszkujący i sam Lublin i okoliczne miasteczka. To oni rozprzagli tu karpia, a szczególnie tego w galarecie. Jedną z ulubionych przez wielu potraw wigilijnych są klopsiki z karpia w galarecie. Ciekawym przysmakiem jest też karp wędzony. Ze słodkości na wigilijnym stole króluje strucla z makiem.

Na Podlasiu – kutia

Podlasie było i nadal jest miejscem skrzyżowania różnych kultur. Polacy, Białorusini, Ukraińcy i Tatarzy. Kiedyś jeszcze Żydzi. Na wigilijnym stole można znaleźć znane w innych regionach pierogi z kapustą i grzybami, podlaskie wareniki, śledzie i kutię. Zamiast kompotu z suszu pojawia się kompot z łodyg leśnych malin, słodzony obficie miodem. Wiele osób gotuje też barszcz z suszonych grzybów, a czasami, szczególnie w domach prawosławnych kutie zastępują drożdżowe racuchy z suszonymi owocami.

Źródło: targsmaku.pl
Tłumaczenie na ukraiński: Monitor Info

Страви на Святвечір – невід’ємний елемент Різдвяних свят. Багатий стіл, біля якого збирається вся сім’я, – це святкова традиція в багатьох домівках. Залежно від регіону та домашніх традицій меню Святої вечері різниться, але за звичаєм страв повинно бути дванадцять.

На столі можуть бути рвакі – вид кльоцків, які подають із капустою і грибами. Останнім часом дуже популярна пшоняна каша з лляною олією. Гурмани оцінять паніровані шляпки білих і польських грибів. До сьогодні на Святвечір у Мазовії подають мазовецький грибний суп, тобто білий борщ на заквасці з капусти з грибами. Традиційна страва, яку найчастіше готують на Вігилію в Мазовії, – червоний борщ із вушками.

У Малопольщі – грибний суп із лазанками

У Малопольщі можемо побачити багато вігилійних страв, які є і в інших регіонах країни. Тут і оселедці, і прісноводна риба, наприклад судак, форель, і, звісно, короп. Традиційно їдять грибний суп із лазанками – дрібно нарізаними клепками тіста. Дуже популярні москоли – перепічки з картопляного тіста, які подають до грибів. Увагу привертає винятковий суп – памула, тобто солодко-солоний борщ зі сливами. Подібний він до овочевого супу зі сливами-угорками, але до нього додають не макарони чи сметану, а цибулю, тушковану на олії, та картоплю. Унікальний і неповторний, цей суп знову набуває популярності, і його можна побачити на багатьох столах.

У Верхній Сілезії – слішки

Багато традицій, пов’язаних зі Святвечером, однакові для всієї Польщі. Проте є й відмінності. В Сілезьких домах під кожну тарілку кладуть дрібну монету, щоб прикликати достаток на весь наступний рік. Цікавий теж звичай запалювання шахтарської лампи, вогонь якої має охороняти гірників. На сілезькій Вігилії ви знайдете семенотку – суп із лляного насіння, мигдалевий суп або грибний із галушками. Популярні також пісні голубці з перловою кашею та грибами. Звичайно ж, подають до столу й оселедця та коропа. Для ласунів приготовано мочка – солодкий холодний суп із горіхами, абрикосами, сливами і родзинками, слішки – вид булочок із маковою начинкою, кльоцки з маком і колюч – тістечко з дріжджового тіста, найчастіше з сирною або яблучною начинкою.

На Люблінщині – струця з маком

Люблінщина впродовж віків була багатокультурною: поляки, вірмени, євреї, німці та українці жили тут у симбіозі, зокрема й кулінарному. Останніми роками мешканці цього регіону пригадують забуті традиції. Без сумніву, вплив на Різдвяні страви мали євреї, які населяли і сам Люблін, і навколишні містечка. Це вони розрекламували коропа, особливо заливного. Однією із улюблених святкових страв для багатьох стали клопски в галяреті – заливні фрикадельки з коропа. Цікавий на смак і копчений короп. Серед солодощів на столі – струця з маком.

На Підляшші – кутя

Підляшшя було й залишається місцем, де перехрещуються різні культури. Поляки, білоруси, українці й татари. Колись також євреї. На святковому столі можна знайти відомі в інших регіонах вареники з капустою та грибами, підляські вареники, оселедці та кутю. Замість узвару тут п’ють компот зі стебел лісової малини, посолоджений медом. Багато хто готує також борщ із сушених грибів, а інколи, особливо в православних родин, замість куті подають оладки із сухофруктами.

Страви можуть бути різними, але всі вони мають бути пісними, тобто без м’яса. Замість нього можна споживати рибу.

Традиційні страви Святої вечері

Ні для кого не секрет, що кульмінаційним моментом зимової кулінарії в Польщі завжди були свята Різдва Христового. Перша урочиста вечеря – це Вігилія (Святвечір – ред.), яка має сімейний характер. Під час неї їдять страви та дотримуються звичаїв, характерних саме для цього дня. Кожна домівка, кожен регіон мають свої особливі звичаї, які передаються від покоління до покоління. Спільним для всіх є приготування дванадцяти пісних страв, із яких потрібно скуштувати кожну, щоби забезпечити собі щастя на весь наступний рік.

Під час традиційної пісної вечері на столі мають бути страви з усіх плодів землі. Найчастіше подають червоний борщ із вушками з грибною начинкою. Замінити його може рибний чи грибний суп або пісний журек.

Після Другої світової війни міграція населення спричинила багато змін. Люди стали жити в новому оточенні, часто маючи за сусідів переселенців із різних регіонів. Тому варто дізнатися про кухню окремих регіонів Польщі і, готуючи цю особливу вечерю, інколи взяти до уваги незаслужено забуті різдвяні страви.

На Мазовії – червоний борщ із вушками

Мазовецька Вігилія – це, звісно, оселедці, пісному приготований короп, а також судак.

Джерело: targsmaku.pl
Переклад українською: Monitor Info

To było miejsce, to byli ludzie, to był styl

Це було місце, це були люди, це був стиль

W Klubie Polskim w Łucku, w grudniu, wysłuchano wykładu dr Konrada Rokickiego z Instytutu Pamięci Narodowej o klubach studenckich działających w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Na ten temat rozmawialiśmy z nim także w redakcji Monitora Wołyńskiego.

– Panie Konradzie, kogo interesuje dziś temat klubów studenckich w PRL?

– Przede wszystkim studentów, ale także ludzi z pokoleń, które były aktywne w tych klubach, dla których ten okres był czasem ich młodości, aktywności, okresem idyllicznym. Powracają do tego z sentymentem. Przez kluby studenckie przeszli ludzie, którzy w pewnej mierze później tworzyli polską elitę kulturalną.

– Czy można powiedzieć, że czegoś brakuje we współczesnym społeczeństwie studenckim?

– Przede wszystkim brakuje tak zwanej kultury studenckiej. Kluby, które przetrwały, prowadzą działalność czysto usługową, biznesową. Wydarzenia kulturalne ograniczają się zazwyczaj tylko do koncertów. Dawniej kluby były prawdziwymi kombinatami kulturalnymi, w których studenci tworzyli pewną społeczność.

Kluby studenckie, jak każda instytucja w państwie socjalistycznym, musiały być kontrolowane przez jakąś organizację. Było to Zrzeszenie Studentów Polskich, a potem Socjalistyczny Związek Studentów Polskich. Tylko że ludzie z tych organizacji byli w małym stopniu aktywni w klubach. Istnieli w radach i zarządach, ale mało się wtrącało do programów. Ich interesowało, żeby były jakieś treści polityczne, więc musiała być działalność rocznicowa, miesiące przyjaźni polsko-radzieckiej, inne wydarzenia, natomiast pozostała działalność była oddolna...

– Kluby były stworzone specjalnie, żeby przez SB kontrolować środowiska studenckie?

– Jest to jeden z mitów, który się powtarza: niby kluby studenckie były wentylem bezpieczeństwa. Niby miały gromadzić młodzież, która chciała być aktywna na niwie kulturalnej, ale też politycznej. Tylko że z moich doświadczeń, kwerend i badań wynika, że te kluby były słabo kontrolowane, bo tak naprawdę nie było takiej potrzeby.

– Czy studencki permanentny «ruch ku wolności» nie był zagrożeniem dla systemu?

– Jeżeli spojrzemy na przykład na działalność cenzury w tych klubach studenckich, zauważymy, że kultura studencka miała do zaferowania treści zupełnie inne niż kultura oficjalna. Dużo więcej można było powiedzieć w zamkniętym środowisku klubu studenckiego niż na oficjalnej scenie: w kabaretach, w teatrach. Piosenka studencka też inaczej wyglądała, niż oficjalna, dlatego że był ograniczony krąg słuchaczy. Ale, o ile można było powiedzieć dużo odważniejsze treści w samym klubie, to kiedy kabarety wyjeżdżały na jakiś festiwal, tournée po kraju lub za granicę, były dużo ostrzej cenzurowane.

– Ustrój komunistyczny był tak altruistyczny?

– Kluby studenckie pojawiły się po październiku 1956 r. Od tego momentu polska kultura będzie znacznie się różnić od kultury w innych państwach bloku socjalistycznego. W klubach studenckich prezentowano jazz, rock'n'roll, później pojawił się polski big beat. Nawet od samego słowa „klub” wiało zachodem. Było to miejsce elitarnie, snobistyczne trochę. Samo to świadczy o atmosferze, która miała tam panować. Kluby były tworzone oddolnie, poza pewnymi wyjątkami, jak np. «Hybrydy». Natomiast pojawili się tam ludzie, którzy tak naprawdę o charakterze klubu decydowali: bardzo elitarnie, snobistycznie, później niewygodne dla władz środowisko. W gruncie rzeczy nie chodziło o same treści, które były prezentowane na występach, kabaretach, przedstawieniach teatralnych. Chodziło o atmosferę niezależności. Ludzie mogli na chwilę poczuć się poza socrealizmem.

– W latach 70-tych studiowałem we Lwowie na ASP. Pamiętam, że w naszym środowisku

У Польському клубі в Луцьку в грудні відбулася лекція Конрада Рокицького з Інституту національної пам'яті Польщі про студентські клуби, що діяли в часи Польської Народної Республіки. На цю тему ми поговорили з ним також у редакції «Волинського монітора».

– Комуністична система була настільки альтруїстичною?

– Студентські клуби виникли після жовтня 1956 р. Із того моменту польська культура значно відрізнялася від культури інших країн соціалістичного блоку. У студентських клубах були представлені джаз, рок-н-рол, потім з'явився польський біг-біт. Навіть від самого слова «клуб» віяло Заходом. Це було елітарне, дещо снобістське місце. Лише це свідчить про атмосферу, яка там мала панувати. Клуби створювалися внаслідок ініціативи знизу, крім певних винятків, як, наприклад, «Гібриди». Натомість туди ходили люди, які насправді визначали характер клубу: дуже елітарне, снобістське, потім незручне для влади середовище. Насправді йшлося не про сам зміст, представлений під час виступів, вар'єте, театральних вистав. Йшлося про атмосферу незалежності. Люди могли на якийсь час відчутти себе поза соцреалізмом.

– У 70-ті я навчався у Львівській академії мистецтв. Пам'ятаю, що в нашому середовищі було трохи «стукачів», а потім вони ставали керівниками «клубів творчої молоді»...

– У Польщі спершу клубами опікувалося ОПС, яке існувало до 1973 р., тобто до об'єднання молодіжних організацій за часів правління Герка. Вважалося, що ОПС дуже автономне та самостійне, формує щось за прикладом студентського самоврядування, яке відкриває дорогу до різної студентської, культурної діяльності, закордонних поїздок тощо. ОПС не втручалося в діяльність клубу, якщо в ньому реалізовували мінімальну політичну програму.

Натомість у 1973 р. створено ССПС, яка велику увагу приділяла ідеологічним цінностям. Вкотре в середовищі студентських клубів намагалися втілювати принципи марксизму та лєнінізму. Тоді у них з'явилися комуністичні діячі, яким потрібно було пройти якийсь кар'єрний шабел, отримати визнання, побути десь керівником, щоб далі реалізовувати себе в партії та будувати політичну кар'єру. У 70-х рр. при Герку політичний тиск був ще більшим і він нівелював політичну діяльність у клубах.

– Модель студентських клубів була накинута полякам? Чи навпаки, совети скопіювали цю систему в поляках? Чи аналізували радянський підхід до цієї справи?

– Я не досліджував того, як це виглядало тут, але здогадуюсь, яку мету це все мало у Польщі. Проте варто пам'ятати, що позиція молодіжних представників, тобто представників інтересів партії, була слабкою. Тих, хто намагався керувати, командувати волонтерами клубів, просто ізолювали. Вони були там недовго, тому що ніхто не хотів із ними співпрацювати. Інколи у мене складається враження, що клуби лишали в спокої, тому що керівництво навчальних закладів теж часто не цікавилось тим, що там відбувається. А куратори з організацій, які наглядали за клубами, були зацікавлені, щоб за їх каденцій усе було в міру спокійно, аби показати, що вони справляються і можуть піти далі.

Це було справді автономне середовище, самостійна ініціатива осіб, які приходили не тільки з навчальних закладів, а й з усього міста. Вони хотіли робити вар'єте, слухати музику, дивитися фільми, яких ніде не можна було побачити, наприклад, з американського посольства. Це було самооб'єднання осіб, які хотіли більше знати та більше робити для студентської культури. Мій досвід показує, що спостереження велося не за клубами, а за митцями. Вони були дуже мобільними, з'являлися в різних клубах. До клубів приходили також особи, делеговані Службою безпеки. Було відомо, що який-то чоловік у кутку – не студент. Інколи хтось його навіть жартома пригощав пивом. Такі особи приходили часом до керівництва

– було trochę kapusiów, a później ci kapusie zaczęli być kierownikami «Klubów młodzieży twórczej»...

– Najpierw pieczę nad tymi klubami trzymał ZSP, który istniał do 1973 r., czyli do połączenia organizacji młodzieżowych za Gierka. Uważano, że ZSP jest bardzo autonomiczne i samorządne, że tworzy coś na wzór samorządu studenckiego, które umożliwia różną działalność studencką, kulturalną, wyjazdy zagraniczne itd. ZSP nie wtrącało się w działalność klubu, jeśli był realizowany minimalny program polityczny.

Natomiast od 1973. roku przychodził SZSP, który kładzie już nacisk na wartości ideologiczne. Po raz kolejny próbowano wówczas realizować założenia marksizmu i leninizmu w środowisku klubów studenckich. W klubach pojawili się działacze komunistyczni, którzy musieli przejść jakiś szczebel kariery, awansu, być gdzieś kierownikiem, żeby dalej realizować się w partii i robić karierę polityczną. W latach 70-tych, za Gierka, naciski polityczne były większe i one zniwelowały działalność polityczną w klubach.

– Kluby studenckie – to był model sowiecki narzucony Polakom? A może na odwrót – to Sowietci powieliли od Polaków ten system? Czy analizował Pan sowieckie podejście do tej sprawy?

– Nie badałem tego, jak to wyglądało tutaj. Domyślam się, jakie cele to wszystko miało w Polsce. Warto pamiętać, że pozycja przedstawicieli młodzieżowych, czyli reprezentantów interesów partii, była słaba. Ci, którzy próbowali rządzić, ustawiać wolontariuszy klubowych w szeregu, byli po prostu izolowani. Krótko tam byli, bo nikt nie chciał z nimi współpracować. Czasami mam wrażenie, że te kluby były pozostawione same sobie, bo władze uczelniane też bardzo często nie interesowały się, co się tam dzieje. A kuratorzy z organizacji nadzorujących kluby byli zainteresowani, żeby za ich kadencji było w miarę spokojnie, żeby wykazać, że dają sobie radę i mogą pójść wyżej.

To było naprawdę autonomiczne środowisko, wspólne ruszenie osób, które przychodziły nie tylko z uczelni, ale z całego miasta. Chciały robić kabaret, słuchać muzyki, oglądać filmy, których nigdzie indziej nie można było zobaczyć, np. pochodzące z ambasady amerykańskiej. Było to wspólne ruszenie osób, które chciały więcej wiedzieć i więcej zrobić dla kultury studenckiej. Z moich doświadczeń wynika, że nie obserwowano klubów, tylko twórców. Byli oni bardzo mobilni, pojawiali się w różnych klubach. Do klubów przychodziły także osoby delegowane przez SB. Wiadomo było, na przykład, że ten pan, który siedzi w tym kącie, nie jest studentem. Czasem mu nawet dla dowcipu ktoś piwo postawił. Przy-

– Пане Конраде, кого цікавить тема студентських клубів у ПНР?

– У першу чергу, студентів, а також представників поколінь, що брали участь у цих клубах, для яких той період був часом їхньої молодості, активності, ідилічним періодом. Вони повертаються до них із сентиментами. Через студентські клуби пройшли люди, які, певною мірою, потім формували польську культурну еліту.

– Чи можна сказати, що в сучасному студентському середовищі в Польщі чогось бракує?

– Перш за все, бракує так званої студентської культури. Клуби, які залишилися, просто надають послуги, це чистий бізнес. Культурні заходи обмежуються, зазвичай, концертами. Раніше клуби були справжніми культурними комбінатами, де студенти творили певну спільноту.

Студентські клуби, як і кожна установу в соціалістичній державі, повинен був хтось контролювати, якась організація. Це було Об'єднання польських студентів (ОПС), а потім Соціалістична спілка польських студентів (ССПС). Але люди із цих організацій не надто активними були у клубах. Вони засідали в радах та правліннях, але мало втручалися у програми. Їх цікавила наявність політичного змісту, тому мали бути відзначення річниць, місяці польсько-радянської дружби, інші заходи, натомість решту подій ініціювали знизу...

– Клуби створювали спеціально, щоб Служба безпеки могла контролювати студентське середовище?

– Це один із часто повторюваних міфів: ніби студентські клуби були запобіжним клапаном. Ніби вони об'єднували молодь, яка хотіла бути активною не тільки на культурній ниві, але й на політичній. Тільки мій досвід, пошуки та дослідження свідчать про те, що клуби мало контролювали, бо насправді такої потреби не було.

– Чи перманентний студентський «рух до свободи» не був загрозою для системи?

– Якщо ми поглянемо, наприклад, на діяльність цензури у студентських клубах, помітимо, що студентська культура пропонувала зовсім інший зміст, ніж офіційна. Набагато більше можна було сказати в закритому середовищі студентського клубу, ніж на офіційній сцені: у вар'єте, театрах. Студентська пісня теж відрізнялася від офіційної, тому що було обмежене коло слухачів. Але наскільки відважно можна було щось сказати в самому клубі, настільки під вар'єте піддавалися цензурі під час участі у фестивалях чи гастролях на території Польщі або за кордоном.

chodzili czasem załatwiać różne sprawy do kierownictwa klubu. Natomiast w samych klubach raczej nie prowadzili aktywnej działalności operacyjnej.

– **Został jakiś ślad klubowy w ubeckich teczках?**

– W Archiwum IPN, w którym znajdują się obecnie dokumenty MSW są materiały obserwacyjne na konkretne osoby. Kluby studenckie nie były rozpracowywane tak, jak na przykład środowisko literatów, które było uważane za opozycyjne. Nie ma sprawy pod tytułem «Kultura studencka». Nie znalazłem teczek warszawskich organizacji «Klub Stodoła» czy «Klub Hybrydy». Kluby studenckie w teczках SB po prostu nie istnieją. Natomiast na poszczególne osoby lub grupy – jak najbardziej.

– **W literaturze, chyba u Janusza Głowackiego natrafiłem na opis takiego klubu studenckiego...**

– On opisuje «Hybrydy», które były klubem nietypowym, pokazowym. Do niego trochę nielegalnie mieli wejście ludzie z miasta. Tam była elita, śmietanka, dziennikarze z gazet, także partyjnych, pisarze, muzycy, przedstawiciele władz. Przychodzili też ludzie z tzw. szarej strefy, prywaciarze, którzy mieli mnóstwo forsy i chcieli ją gdzieś wydać, więc chcieli się pokazać, zaistnieć w towarzystwie. I to buduje czarną legendę klubów. W latach 60-tych były różne nagonki na kluby. Mówiono, że tam się odbywają orgie, na których dziewczyny smaruje się czekoladą, co jest niesamowitą figurą symboliczną w latach niedoboru. W odpowiedzi dla dowcipu zrobiono nawet striptiz roweru – rozebrano go na części pierwsze, żeby ośmieszyć kampanie propagandowe nacelowane na kluby.

– **Czy były jakieś zróżnicowania regionalne?**

– Najsilniejsze kluby działały w dużych miastach akademickich: Warszawa, Kraków, Gdańsk, Poznań, Lublin. Ale to zjawisko było dość powszechne w całej Polsce, nawet w mniejszych miejscowościach uczelnie miały ambicje posiadania własnego klubu. Szanujący się klub powinien był w swoim programie posiadać kilka rzeczy: dyskusyjny klub filmowy, co zawsze ścigało ludzi, jakąś scenę teatralną, kabaret, własny zespół, klub dyskusyjny o profilu politycznym, gdzie można było zapraszać znanych pisarzy, dziennikarzy, przedstawicieli polityki. Na takie imprezy często zapraszano nawet ambasadorów sowieckich. Ten ruch rozrósł się na tyle, że w latach 70-tych prowadzono różne konkursy na program klubowy.

– **Kiedy miał miejsce szczyt działalności klubowej?**

– Lata 60-te.

– **Polska postodwiliz?**

– Kluby studenckie są jednym z najbardziej trwałych elementów polskiej odwilży. Apogeuem ruchu studenckiego, lata jego świetności – to lata 60-te. Występowały wtedy w nich największe gwiazdy i była olbrzymia różnorodność działań. Oprócz teatrów, kabaretów, zespołów muzycznych, klubów dyskusyjnych, działały także sekcje fotograficzne, plastyczne, miłośników muzyki poważnej.

– **Kiedy zaczął umierać ruch studencki?**

– To zjawisko zaczęło przybierać na sile w latach 70-tych, kiedy rzadkością stają się dobre teatry i kabarety studenckie. Kluby studenckie zabiła potrzeba zdobywania finansów na swoją działalność. Trzeba było organizować imprezy, które ściągały ludzi z miasta, nie tylko studentów. Pogoń za pieniądzem sprawił, że umarły imprezy kulturalne, zresztą studenci szukali innych rozrywek...

– **Czy teraz w warunkach globalizacji istnieje zapotrzebowanie na działalność klubową?**

– Zmienił się format studiowania. Teraz studiowanie często oznacza albo pogoń za stażami, albo drugie studia albo jakieś inne zobowiązania. Nie ma czasu na coś takiego, jak kultura studencka, wszechobecna jest kultura masowa, nie trzeba iść do klubu. Teraz kultura studencka to biznes: potańcówki, «piwo do 20 za darmo», «dziewczynom wstęp wolny». Nie wiem, czy istnieje zapotrzebowanie na imprezy trudniejsze w odbiorze. W klubach w latach 60–70-tych tworzone kultury elitarną. Nie każdy jest przygotowany na odbiór trudnych treści. Dlaczego jazz przestał być popularny? On potrzebuje przygotowania. Dlaczego DKF upadły? One potrzebują wyrobienia, przemyslenia. Czy jest na to czas dzisiaj? Wątpię.

– **Proste pytanie na zakończenie rozmowy. Kluby studenckie to... tkanka narodowa, mentalność, zjawisko czy zapotrzebowanie?**

– W tych kategoriach nigdy o tym nie myślałem. Chodziło o chwilę oddechu od siermiężnego socjalizmu. To było jedyne miejsce w latach 60–70-tych, gdzie prowadzono w miarę wolne dyskusje na tematy polityczne i życiowe. Była potrzeba działania i środowisko, które pewną mentalność tworzyło. To było miejsce, to byli ludzie, to był styl.

Rozmawiał Walenty WAKOLUK
Foto: www.polskieradio.pl

klubów вирішувати якісь справи. Натомість у самих клубach радше не вели активної оперативної діяльності.

– **Чи лишився якийсь слід після клубів у папках Служби безпеки?**

– В архіві ІНП, у якому знаходяться документи МВС, є матеріали спостереження за конкретними особами. Студентські клуби ніколи не були в розробці так, як, скажімо, літературне середовище, яке вважалося опозиційним. Немає справи «Студентська культура», я не знайшов папок варшавських організацій: клубів «Стодола» чи «Гібриди». Студентських клубів у папках Служби безпеки просто немає. Проте є окремі люди або групи.

– **У літературі, здається у Януша Гловацького, я натрапив на опис такого студентського клубу...**

– Він описує «Гібриди», які були нетиповим показовим клубом. До нього трохи нелегально заходили люди з міста. Там була еліта, вершки, журналісти з газет, зокрема й партійних, письменники, музиканти, представники влади. Приходили й «тіньовики», комерсанти, які мали безліч грошей і хотіли десь їх витратити, тому прагнули показатися в товаристві. Це будує чорну легенду клубів. У 60-х рр. відбувалося цькування клубів. Казали, що там проходять оргії, на яких дівчат обмазують шоколадом. У роки дефіциту це мало бути красномовним символом. У відповідь студенти жартома навіть влаштували стриптиз велосипеда: його розібрали на запчастини, щоб посяміяти із пропагандистської кампанії проти клубів.

– **Чи були якісь регіональні відмінності?**

– Найсильніші клуби діяли у великих навчальних осередках: Варшава, Краків, Гданськ, Познань, Люблін. Але явище було дуже поширеним в усій Польщі, навіть у менших містах навчальні заклади хотіли мати власні клуби. Серйозний клуб повинен був містити у своїй програмі кілька речей: дискусійний кіноклуб, що завжди приваблювало людей, якусь театральну сцену, вар'єте, колектив однодумців, дискусійний політичний клуб, куди можна було запрошувати відомих письменників, журналістів, представників політики. На такі заходи часто запрошували навіть радянських послів. Цей рух виріс настільки, що у 70-х рр. відбувалися різні конкурси на клубні програми.

– **На який період припадає пік клубної діяльності?**

– 60-ті роки.

– **Польська поствідлига?**

– Студентські клуби – це один із найбільш тривалих елементів польської відлиги. Апogей студентського руху, його найкращі роки – це 60-ті. Тоді у клубах виступали найбільші зірки, а їхня діяльність була дуже різноманітною. Крім театрів, вар'єте, музичних гуртів, дискусійних клубів, працювали секції фотографії, художні, шанувальників класичної музики.

– **Коли почав помирати студентський рух?**

– Кінець студентського руху потрібно шукати в 70-х рр., коли рідкістю стають добрі студентські театри та вар'єте. Студентські клуби вбила потреба здобувати фінанси на свою діяльність. Потрібно було організовувати заходи, які притягували людей із міста, не лише студентів. Через гонитву за грішми померли культурні заходи, зрештою студенти шукали нових розваг...

– **Чи сьогодні в умовах глобалізації існує зацікавлення клубною діяльністю?**

– Змінився формат навчання. Тепер здобування освіти часто означає гонитву за стажуванням, навчання на другій спеціальності або ще якісь обов'язки. Немає часу на те, що називається студентською культурою, а масова культура є всюди, не потрібно йти до клубу. Тепер студентська культура – це бізнес: танці, «безкоштовне пиво до 20.00», «безплатний вхід для дівчат». Я не знаю, чи є потреба. В клубах 60–70-х рр. була представлена елітарна культура. Не кожен готовий сприймати складний зміст. Чому джаз втратив популярність? Він вимагає підготовки. Чому зникли дискусійні кіноклуби? Вони вимагають знань, роздумів. Чи сьогодні на такі речі є час? Сумніваюсь.

– **Просте запитання на завершення розмови. Студентські клуби – це... національна матерія, менталітет, явище чи потреба?**

– Я ніколи не думав про це такими категоріями. Йдеться про мить свободи від обтяжливого соціалізму. Це було єдине місце у 60–70-ті рр., де вели в міру вільні дискусії на політичні та життєві теми. Була потреба діяльності та середовища, яке творило певний менталітет. Це було місце, це були люди, це був стиль.

Розмовляв Валентин ВАКОЛЮК
Фото: www.polskieradio.pl

Sztuka Doroty Masłowskiej na łuckiej scenie

Вистава Дороти Масловської на луцькій сцені

17 грудня odbyła się kolejna premiera teatru «Harmyder» – «Кінь, який їздив верхи» на podstawie dramatu Doroty Masłowskiej «Między nami dobrze jest».

Przed licznie przybyłą publicznością aktorzy rewelacyjnie przedstawili swoją interpretację niezwykle trudnego utworu Masłowskiej.

Spektakl, w przekładzie na język ukraiński Andrija Bondara, wyreżyserowała Rusłana Porycka. Wystąpili: Anastasija Horobec, Waleria Łynnyk, Maryna Tkaczowa, Ała Domańska, Ołeksij Stadniuk, Petro Dmytruk i Artem Uhoń. Wizualizacja – Ołeksij Stadniuk i Ała Domańska. Opracowanie artystyczne i dźwiękowe – Pawło Poryckyj.

Tak sami twórcy spektaklu mówią o głównym przesłaniu utworu Masłowskiej: «Zmiany najważniejszych wartości i utrata identyfikacji stanowią uniwersalny problem zarówno polskiego, jak i ukraińskiego społeczeństwa. Być może, proces przeżywania tego jest jedynym szlakiem do podjęcia fundamentalnych decyzji». Trudno nie zgodzić się z tak lakonicznie sformułowaną tezą, skoro publiczność, składająca się głównie z młodych

ludzi i inteligencji, przyjęła spektakl – zgodnie z wyraźnym zaleceniem jego twórców i wykonawców – z pokorą, w ciszy i niezwykłym skupieniu. Bez tradycyjnych okłasków i aplauzów.

Z całą pewnością kolejną premierę teatru «Harmyder» można uznać za sukces i jedno z najważniejszych, o ile nie najważniejszych, wydarzeń kulturalnych w Łucku w 2016 r.

Od kilku lat Konsulat Generalny RP w Łucku owocnie współpracuje z łuckim teatrem «Harmyder», który co roku z powodzeniem przygotowuje interpretacje najwybitniejszych dramaturgów polskich. Do tej pory teatr zrealizował utwory np. Mrożka, Witkacego, Korczaka czy Głowackiego.

Źródło: www.luck.msz.gov.pl

17 грудня відбулася чергова прем'єра театру «Гармидер» – «Кінь, який їздив верхи» на основі драми Дороти Масловської «Między nami dobrze jest».

Актори професійно представили свою інтерпретацію надзвичайно складного твору Масловської перед повним залом глядачів.

Спектакль у перекладі українською Андрія Бондара режисерувала Руслана Порицька. Ролі в ньому зіграли Анастасія Горобець, Валерія Линник, Марина Ткачова, Алла Доманська, Олексій Стаднюк, Петро Дмитрук та Артем Угонь. Відео підготували Олексій Стаднюк і Алла Доманська. Художником та звукорежисером був Павло Порицький.

Самі автори спектаклю так говорять про головну ідею драми Масловської: «Підміна цінностей та втрата ідентичності – це універсальні проблеми, як польського, так і українського суспільства. Процес їх переживання є чи не єдиним шляхом до вирішення». Важко не погодитися з такою лаконічно сформульованою тезою, оскільки аудиторія, яка складалася в

основному з освіченої молоді та інтелігенції, сприйняла виставу згідно з чіткими настановами її творців і виконавців – смиренно та зосереджено, в тиші і без традиційних оплесків чи овацій.

Беззаперечно, чергову прем'єру театру «Гармидер» можна вважати успішною та однією з найважливіших культурних подій у Луцьку за 2016 р.

Протягом кількох років Генеральне консульство РП у Луцьку плідно співпрацює з луцьким театром «Гармидер», який щорічно вдало презентує інтерпретації найвидатніших польських драматургів. Раніше театр поставив вистави за творами Славоміра Мрожека, Ігнація Віткевича, Януша Корчака і Януша Гловацького.

Джерело: www.luck.msz.gov.pl

Ocaleni od zapomnienia: Józef Zagrodnik

Повернуті із забуття: Юзеф Загородник

Увадзі наших Чытэльнікоў пропонуем наступны зьмешчэньне аб чэмпіоне Злучэньня Вайсковых Сіл – электрыку цукровні ў Мізочу – Юзэфі Загородніку.

Пропонуем нашым Чытачам чэрговы нарыс пра ўдзельніка Саюзу збройнай барацьбы – электромонтэра цукровага заводу ў Мізочі Юзэфа Загородніка.

Здолбунowski о́срэдок паўтавоў Злучэньня Вайсковых Сіл – 2, довадзены празь Станіслава Баку, на першым этапе свайго дэятэльнасьці меў на мэту зьвэсьчэньне лічбы чэмпіонаў арганізацыі празь агажэваньне Полакоў мешкаючых ў былых гмінах паўтава Здолбуноў, прэважнэ наuczycieli. До Злучэньня вербавано рэўнэз былых чэмпіонаў арганізацыі харчэвскіх. Ці з калей, агажэвалі свайх калейкоў і знайомах з рэўных бранэ. У тэнь спэсэб арганізацыя рэзасталася сія як сеч.

У папрэдным зьмешчэньні аповядалісьмі о довадцы мізочэскай плачоўкі ЗВЗ–2 Стэфані Горніаку. Обечны зьмешчэньне зосталася пэсьвечэньне Юзэфу Загородніку, электрыку цукровні ў Мізочу, кэгого до шэрегэў арганізацыі ў 1940 р. зwerbэвал Стэфан Горніак.

Юзэф Загороднік уродзіў сід ў 1917 р. ў міэсьці Пэсэчка (ў акрэсі мідзэвоўнэньным пэлажэне на тэреніэ воўевэдуэтва лэдуэскаго, обечнэ воўевэдуэтва опэльскіэ) ў міэладзіэтнэй рэдуцінэ рэбуцічэй Франціска (ур. ў 1895 р.) і Пэтрэнілі (ур. ў 1895 р.). Францісэк Загороднік працэвал ў лэкалнэй млэчэзарні. Віамы, жэ Юзэф мідлэсзэго брата Зыгмунта (ур. ў 1926 р.) і тры сіэстры, о кэтых нэ пэсіадамы жадных інфармацыі.

У Пётрковіэ Трыбунальскім Юзэф ско́нчыў сідэм класэ школы пэвсзэчнэй. У 1934 р. учыў сід ў школі шлісарско-мэханічнэй ў Олкуску, аднак празь чэтырэ лата пэ ука́нчэньні науці нэ мэгэ зналэчэ працы ў завадзіэ, віэч саў тэнь час бэў на ўтрыманіу рэдуцікоў.

У 1937 р. зосталася змобілізэваны До Воўска Польскаго. Служыў ў 19 Пулку Уланэў Воўльнскіх ў Острогу. У вэрэсьні 1939 р. прэніэсіэно го до Мізочэ, гдзіэ стэціэнавал шэварэон кавалеріі. Ту, млодэго капрэла засталася ўвухч ІІ воўны швіатэвэй. Вкэроткэ јего једнэсткэ покэналы воўска Вэрмэхту ў пэблізу Варшавы. Юзэфэві уда́ло сід прэтрэва́чэ. По упадку стэціы Польскі вэро́ціл аднак нэ до рэдуцікоў, алэ прэјэчэал до Мізочэ. Очывістым пэвэдем до тэго бэла мідло́сч: ў Мізочу мідзэскала бэвіэм Станіслава (ур. ў 1918 р.), прэсэзла жэна Юзэфа. Млодзі пэбралі сід ју́з до вкэротчэньні владэ савіэцкіх на тэреніэ Украіны Заходнэй. Юзэф затрудніў сід вэ́вчэс якэ электрык ў цукровні ў Мізочу. Віамы, жэ бэў чэловіэком бэрдзо пэбо́жэньным, пэніэва́з ў жадзэ нідзіэлуэ учэстэнічэў вэ мсшы ў мідзэсчэвэу кэсціэлэ. Власнэ там под кэніэч маја 1940 р. мідлэ першэу рэзмову зэ Стэфанэ Горніаком о польскім антэсавіэцкім подзіэмніу на Воўліну.

Подобнэ јак віэлу інных жо́лнэршы Воўска Польскаго, кэтры з вэро́цілі з фронту ў бэрдзо слабым станіэ псыхічэньным, з тэрудэ прэжылі ўтра́ту свайх пэбратымцоў і нэ мэгэ пэгоду́ці сід з фактэм, жэ ІІ Рэчэспэсполіта прэсталася істнэічэ јакэ па́нствэу, Юзэф бэў готэву дола́жчэу до арганізацыі мајэчэй на мэту вэлку́з з вэладзэмі окупэцы́ннымі. Дла́тэго згодзіў сід на прэпэзі́чэу прэјэчэньня сід до дэятэльнасьці подзіэмніа. Прэду зложэньнэм празь Юзэфа прэсі́жэу, мэ́жчэзніні кідкакрэнтэ спэтыкалі сід на ўлічэх Мізочэ. На пэчэтку чэрвэца 1940 р. ў мідзэсканіу Стэфанэ Горніака, ў обечнэсі Вінчэнтэго Дзіэрзбі́нскіэго, та́жэ мідзэска́нца Мізочэ, Юзэф зложыў прэсі́жэу на віэрно́сч ЗВЗ. У тэнь часіэ мэ́жчэзніні ју́з пэзналі пэсзэчэска́ннэ кідру́нкі дэятэльнасьці подзіэмніа польскаго. У кідка

дні по зложэньні прэсі́жэу, Юзэф пэінфармавал Стэфанэ, жэ вэбраў дла сідбэ пэсэудонім «Just». Гдзі по раз калейны Стэфан Горніак вэрушыў до Здолбунэва, абы отрэчэа́чэ пэчэленіэ од Станіслава Баку, вэра́чал зэ смутнымі віадомэсціа́мі о арэсэтованіах. З јего зэзна́н віамы, жэ натэчмідэст закаралэ Юзэфэві Загороднікуві і Вінчэнтэму Дзіэрзбі́нскіэму чыні́чэ цэколвіэч, цэ мэгэлобы прэціа́гнэч увагу́ Мізочэскаго Оддзіалу Рэјэновэго НКВД. Остро́жнэс једнак нэ пэмогэла: по зэзнаніах Станіслава Баку досэло до арэсэтованія Стэфанэ Горніака, а по јего зэзнаніах – інных чэмпіонаў подзіэмніа з Мізочэ.

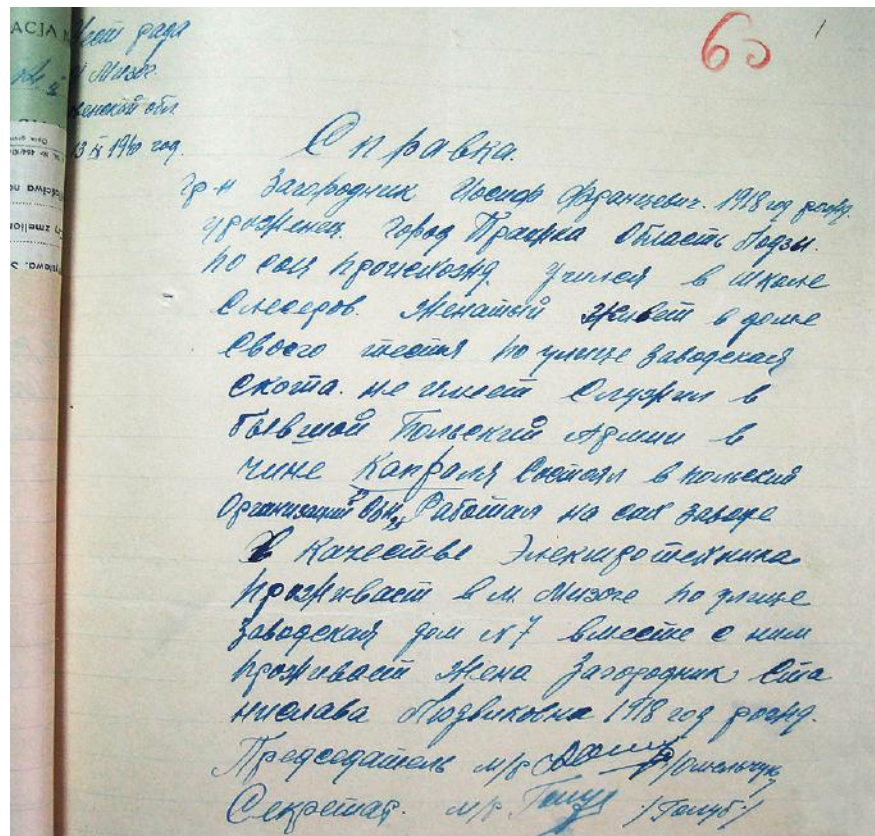
Юзэфа Загородніка арэсэтовано 5 ліпца 1940 р. Подобнэ јак інні чэмпіонкэі ЗВЗ–2, од разу трафіў до віэзніэня НКВД ў Рэўнэм. Сзыбо сід прэцізнаў до тэго, жэ бэў чэмпіонкэі арганізацыі подзіэмнэй, о назвіэ кэро́й довідэзалася од шлідчэсэго. Ју́з 17 ліпца 1940 р. Юзэфа оскэрэ́но вэду́г арт. 54–2, 54–11 КК УСРР о тэ, жэ бэў чэмпіонкэі польскэй арганізацыі антэсавіэцкэй. Прэцізнаў сід до віны вэ вэсзыхчэх дэятэліах, кэро́э му прэціспысывано. У часіэ конфронтэці зэ Стэфанэ Горніаком, Юзэф пэвэрдзіў јего зэзнанія, а на прэсэлу́чаніу ў дніу 19 сідэрніа 1940 р. јэсзчэ раз пэвэрдзіў, жэ Стэфан Горніак злэціў му мідчэ на увадзэ вэсзыхчэх патрыэтычэніэ наставіэньных мідзэска́нцоў Мізочэ на родэво́счі польскэй ў цэлу іх пэ́жнэісзэго звэрбэванія до подзіэмніа.

Једнак ў часіэ пэсіэду́чэня сядэво́го, кэро́рэ одбы́ло сід ў дніах 13–15 лістэпада 1940 р. ў Сядзіэ Рэві́нскім, зарэўно Стэфан Горніак, јак тэ́ж Юзэф Загороднік рэзэцігэновалі зэ свайх пэпрэднэч зэзна́н. Вэду́г пэстанэвіэня сяду, Юзэф Загороднік зосталася сказаны на осіэм лат пэзбавіэня вэло́нсчэі ў обозіэ працы і на тры лата ога́нчэньня правэ обыватэльскіх по одбы́ціу кары згоднэ з пэункта́мі «а», «б» і «с» арт. 29 КК.

У оскэрэ́ньніу касэці́нным зложэньнэм празь чэмпіонка Кэлегіум Адвэкатэў Ј. Фэрэпэнтэвэа ў Сядзіэ Найвы́жшым УСРР, пэвэдзіэно, жэ сяд нэ ўвэзгледніў тэго, жэ Загороднік јэст абсэлу́тным політычэньным ана́лфабэтэ, нідзі вэчэ́снэй нэ браў удзіалу ў жыціу політычэньным і спэцічэньным, ско́нчыў тэлько шко́лу лэду́вэу, віэч нэ ма пэвэдо́вэ ствэрдзэчэ, жэ јэст он загорэ́залася вэро́гем класэвым па́нствэа рэбуціко́ў. Вэду́г адвэкатэа, «јэ́шлі чэлодзі о Загородніка, рэўногелэ з карэу налэ́жы прэз нідзілугі час стэсэва́чэ мэтэды вэчэвова́чэ і втэды обэвіа́жэковэ тэнь рэбуцікэі станіэ сід добрым сымэ свайэй прэлетаріа́цкэй ојчэзны́у». Мідэ аргумэ́нтэў адвэкатэа, дэцэзіа пэзосталася бэз змідан. Далсэ лэсы Юзэфа Загородніка нэ са́нэ нам знанэ.

Вэду́г пэстанэвіэня Рэві́нскэй Прэкуратуры Обвэдовэй з дніа 23 чэрвэца 1993 р., вэбэч Юзэфа Загородніка застэсэвовано арт. І Уставы УСРР «О рэабіліта́ціі офар рэпрэсіі політычэньных на Украініэ» з дніа 17 квіэту́нця 1991 р.

Tetiana SAMSONIUK

Здолбунівський повітовий осередок Союзу збройної боротьби – 2, очолюваний Станіславом Бонком, на першому етапі своєї діяльності мав на меті розширення кадрового складу організації за рахунок поляків, що мешкали в колишніх гмінах Здолбунівського повіту, переважно учителів. Однак до лав союзу вербували й колишніх членів організації харцерів. Ті ж, у свою чергу, залучали своїх товаришів і знайомих із різних сфер діяльності. Таким чином, організація розбудовувалася за мережевим принципом.

У попередньому нарисі ми розповідали про очільника мізоцької пляцувки СЗБ–2 Степана Гурняка. Цей біографічний нарис присвячено Юзефу Загороднику, електромонтеру Мізоцького цукрового заводу, завербованому до лав організації Степаном Гурняком у 1940 р.

Юзеф Загородник народився 1917 р. у місті Прашка (в міжвоєнний період належало до Лодзинського воєводства, нині це територія Опольського воєводства) в багатодітній родині Франца (1895 р. народження) і Петронелі (1895 р. народження). Франц Загородник працював на місцевій молочарні. Відомо, що Юзеф мав молодшого брата Зигмунда (1926 р. народження) і три сестри, дані про яких відсутні.

У Пьотркуві Трибунальському Лодзинського воєводства Юзеф закінчив сім класів загальноосвітньої (повшешної) школи. 1934 р. він вчився у слюсарно-механічній школі Олькуша, проте впродовж чотирьох років після завершення навчання юнаку не вдавалося знайти роботу за спеціальністю, і весь цей час він перебував на утриманні батьків.

1937 р. його призвали на строкову службу до Війська Польського, яку він проходив у 19-му полку волинських уланів в Острозі. У вересні 1939 р. Юзефа перевели до Мізоча, де розташовувався кавалерійський ескадрон. Звідти у званні капрала він потрапив на німецько-польську війну. Біля Варшави його військову частину щент розбили війська Вермахту. Юзефу вдалося вціліти. Однак після падіння столиці Польщі він повернувся не до батьків, а приїхав у Мізоч. Очевидною причиною такого вибору було кохання: у Мізочі мешкала Станіслава (1918 р. народження), майбутня дружина Юзефа. Припускаємо, що вони побурили уже після встановлення радянської влади на території Західної України. Тоді ж Юзеф влаштувався електромонтером на Мізоцький цукровий завод. Відомо, що він був людиною дуже релігійною, оскільки кожної неділі відвідував місцевий костел. Саме там у кінці травня 1940 р. він і мав першу розмову зі Степаном Гурняком про існування польської антирадянської конспірації на Волині.

Як і багато інших резервістів Війська Польського, що з поразкою повернулися з фронту в українській психологічному стані, важко переживали втрату побратимів і не могли змиритися з тим, що Друга Річ Посполита перестала існувати як держава, Юзеф був готовий долучитися до організації, що мала на меті боротьбу з окупаційною владою. Тому він відгукнувся на пропозицію Степана долучитися до діяльності підпілля. Загалом, до складанням Юзефом присяги, чоловіки мали кілька зустрічей, що відбувалися на вулицях Мізоча.

На початку червня 1940 р. у квартирі Степана Гурняка у присутності ще одного мізочанина, Вікентія Дзержбінського, Юзеф склав присягу на вірність СЗБ. На той час чоловіки вже ознайомилися з окремими напрямками роботи польського підпілля. Через кілька днів після складання присяги Юзеф повідомив Степана, що для себе він обрав псевдо «Юст». Коли в черговий раз Степан Гурняк вирушив до Здолбунова для того, щоб отримати розпорядження від Станіслава Бонка, йому довелося повертатися з невтішними новинами про арешти. З його свідчень відомо, що він відразу заборонив Юзефу Загороднику та Вікентію Дзержбінському чинити будь-які дії, що могли б привернути увагу Мізоцького райвідділу НКВС. Однак обережність не дала результатів: після свідчень Станіслава Бонка затримали Степана Гурняка, а після його свідчень – інших мізочан, членів підпілля.

Самого Юзефа Загородника арештували 5 липня 1940 р. Як і всі інші учасники СЗБ–2, він відразу потрапив до Рівненської в'язниці НКВС. В'язень швидко зізнався, що був членом підпільної організації, назву якої дізнався від слідчого. Уже 17 липня 1940 р. Юзефу пред'явили звинувачення за ст. 54–2, 54–11 КК УСРР у тому, що він був учасником польської антирадянської організації. Він визнав себе винним у всіх діях, які йому інкримінували. Під час очної ставки зі Степаном Гурняком Юзеф підтвердив його покази, а на допиті від 19 серпня 1940 р. ще раз повідомив, що від Степана Гурняка отримав завдання взяти на облік усіх патріотично налаштованих жителів Мізоча польської національності з метою їх подальшого вербування.

Проте під час судового засідання, що відбувалося 13–15 листопада 1940 р. у Рівненському суді, як Степан Гурняк, так і Юзеф Загородник відмовилися від своїх попередніх свідчень. За вироком суду Юзефа Загородника засуджено до восьми років позбавлення волі у виправно-трудових таборах та обмежено на три роки у громадянських правах за пунктами «а», «б» і «в» ст. 29 КК.

У касаційній скаргі, поданій членом колегії адвокатів Ю. Ферепонтовим до Верховного суду УСРР, зазначено, що суд не врахував те, що Загородник абсолютно політично свідчень, не брав раніше участі в політичному та громадському житті, закінчив тільки народну школу і немає підстав стверджувати, що він закоренілий класовий ворог пролетарської держави. На думку адвоката, «стосовно Загородника, паралельно з покаранням, варто впродовж нетривалого часу застосовувати виховні методи, і тоді обов'язково цей робітник стане добрим сином своєї пролетарської батьківщини». Незважаючи на аргументи, викладені стороною захисту, вирок залишили без змін. Подальша доля Юзефа Загородника залишається нам невідомою.

Заключенням Рівненської обласної прокуратури від 23 червня 1993 р. Юзеф Загородник потрапляє під дію ст. І Закону Української РСР «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» від 17 квітня 1991 р.

Тетяна САМСОНЮК

Bohaterka z domu Felińskich

Героїня з дому Фелінських

Ona i dziś przypomina «Kropkę» – takie pseudonim wybrano dla niej w odległym już 1944 roku w czasie Powstania Warszawskiego. Niewysoka, zgrabna i niestrudzona – w swoje 95 lat, z jasnym spojrzeniem, patrząca prosto w oczy.

Вона і сьогодні нагадує «Крапку» – такий псевдонім вибрали для неї в далекому 1944 р. під час Варшавського повстання. Невисока, доладна і невтомна у свої 95 років, із розпроміненим поглядом, який дивиться просто в душу.

Kobieta-epoka, kobieta-historia. Nie zgorzkniała i nie osądzająca. Pragnie jeszcze w miarę swoich możliwości przekazać swoje wspomnienia następnym pokoleniom. Dzisiaj pani Józefa Marciniak z domu Felińska uprzejmie zgodziła się na udzielenie wywiadu «Monitorowi Wołyńskiemu».

– Pani Józefo, pierwsze i ważne dla nas pytanie, to pytanie w związku z Pani nazwiskiem. Czy ma Pani powiązania z rodem słynnej Ewy Felińskiej i arcybiskupa Felińskiego? Skąd Pani pochodzi?

– Nazywam się Józefa Felińska. Urodziłam się 21 października 1921 r. na wsi Adamówka, gmina Ludwipol, powiat Kostopol na Wołyniu. Rodzice – Stanisław i Bronisława z domu Bronowicka, z zawodu rolnicy. Rodzina nasza przeniosła się na Wołyń pod koniec XIX wieku z Podola. Ciocia Aniela Miklaszewska przechowywała herbowy dokument oprawiony w skórę. Kronikarski dokument świadczył, że «pan» właściciel posiadanych włości potrzebował do pracy krawca i rymarza. Z tą potrzebą zwrócił się do swojego przyjaciela z Podola, który polecił mu dwóch braci Felińskich. Nasze nazwisko było dość popularne – nie ma powiązania z rodem św. Zygmunta Felińskiego.

– Mamy zaszczyt znać Panią od dawna, kiedy po odnowieniu Kościoła Katolickiego na Ukrainie, udzielała się Pani aktywnie uczestnicząc w odnowieniu struktur harcerstwa polskiego na Wołyniu. Czy możemy też dzisiaj powitać Panią tradycyjnym harcerskim «Czuwaj»? Czy harcerzem zostaje się na zawsze? I jakie ono było – przedwojenne harcerstwo wołyńskie?

– Szkołę powszechną ukończyłam w Ludwipolu. Byłam typowana do Liceum Krzemienieckiego, miałam przyznane stypendium, ale rodzice nie zgodzili się. Skończyłam Szkołę Rolniczą w 1939 r. Należałam do Związku Harcerstwa Polskiego i także do Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży. W harcerstwie byłam przyboczną. Złożone przyrzeczenie w tej służbie zobowiązuje na całe życie. Harcerką zostaje się na zawsze. Stąd wynikała potrzeba napisania historii organizacji harcererek. Będąc na emeryturze uzależniłam się od pisania – przynagla mnie potrzeba upamiętnienia historii, utrwalenia wartości. «Trzeba wciążyć w górę iść, choć męczy życie, a gdy przyjdzie w drodze paść – to paść na szczęście» – tak śpiewaliśmy w harcerstwie.

Harcerstwo wychowywało też uczniów ukraińskich. Harce, obozy, biwaki były wspólne, braterskie. Śpiewano:

Tut Ukraińcy iz Polakami
wse zło peremożem,
my dwa narody złuczmy rukamy,
w nieszczastie sobi pomożem.
Z wiroju kraszcze
Zawtra Wołyni.
Pidem z oswitoju pid strihy.
Lubimś, jak brattia,
I żyjmo w zhodi,
My je wołyńska rodyna.

– Przeżyła Pani też Rzeź Wołyńską...

– Przeminięło wszystko. Wojna zmieniła dotychczasowy ład. Zastępowy koła Rudyk i koła Targoni zginęli na Sybirze za udział w UPA. W sąsiedniej wsi Bystrzyce mieszkał ataman Maksym Borowець, «Taras Bulba» w sąsiedztwie Wandy Szenher, z którą się bardzo przyjaźnił. W początkach swojej działalności nawoływał do zgody z Polakami, a kiedy «bulbowcy» ograbiali rodzinę Szenherów – bo «byli bogaci» – «Bulba» dla przykładu skazał na rozstrzelanie trzech grabieżców, ostrzegając innych przed taką samowolą. Mój ojciec kochał konie, miał stajnię arabów. I po te konie z zaprzęgiem wpadali «bulbowcy», a przy okazji grabili wszystko, co wpadło w ręce, przy tym nie mogli się załagodzić. Zamęt, konflikty,

mordy bestialskie nasilały się. Wrogość do Polaków rosła. Rozzuchwalone bandy grabowały. Wiosną 1943 r. ożywiła się działalność wszystkich ugrupowań partyzanckich. Nawet Boro-wiec palił wioski. Polska ludność była zagrożona ze wszystkich stron. Wędrówki Polaków stały się codziennym zjawiskiem.

Od stycznia 1940 r. byłam nauczycielką w polskiej szkole, więc byłam cały czas prześladowana. W czerwcu 1943 r. byłam już w trzeciej szkole, w Janówce. Wszedł upowiec do klasy pełnej dzieci, na porcianym pasku miał zawieszone dwa granaty. «Dlaczego pani uczy?» – «Wasz kierownik nie zwalniał mnie». – «Co to za szkoła?» – «Szkoła polska, ale dzieci są ukraińskie»... Bóg ocalił dzieci i mnie. Od razu uciekłam do garnizonu niemieckiego, skąd wyruszał transport na roboty do Niemiec. Mijałam dwa kurgany wymordowanych Jezierzec – 360 osób, w tym moje dzieci szkolne, «pierwszokomunistyczne», których wcześniej w tej wsi uczyłam.

– W sierpniu tego roku uczestniczyła Pani w obchodach rocznicy Powstania Warszawskiego, którym przewodniczył Prezydent Andrzej Duda. Wiemy, że walczyła Pani w Batalionie «Kiliński» w Śródmieściu Północnym i na Woli, była łączniczką 7. kompanii motorowej «Iskra». Co z tych wydarzeń utkwiło w Pani pamięci na zawsze? Czy Polska pamięta o tym bohaterstwie? I dlaczego nazwano panią «Kropką»?

– Od lipca 1943 r. zamieszkałam w Warszawie. Pracowałam i konspiracyjnie przygotowywałam młodzież do służby. W czasie Powstania Warszawskiego uczestniczyłam w walce batalionu szturmowego w zgrupowaniu «Kiliński», byłam łączniczką, jestem odznaczona Krzyżem Walecznych. Po kapitulacji zostałam skierowana do konspiracyjnej służby w komórce łączności zagranicznej w «Zagrodzie», do Krakowa.

Mój pseudonim «Kropka» jest przypadkowy. Komendantka Emilia Mallesa przekazując mnie adiutantowi «Wilczkowi» podała pseudonim. Ja witając chłopców podaję rękę i mówię «Kropka». Wysuwają się żołnierze ze wzrostem 180 cm i wagą 90 kg, podaje mi rękę i głośno, radośnie mówi: «Kropeczka» – «Jestem».

W Związku Kombatantów «Kiliński», w 27. Wołyńskiej Dywizji, w Związku Miłośników Wołynia i Polesia pracujemy, spotykamy się, póki jeszcze można i na ile możemy.

– Wiemy, że Pani wspomnienia wołyńskie zostały zebrane w pracy «Wołyńska ziemia moja...», która wyszła niedużym nakładem w Wydawnictwie Redemptorystów i obecnie już nie jest do nabycia. Co Pani w swoich opracowaniach chce przekazać następnym pokoleniom?

– Moje opracowania wspomnieniowe z Wołynia, Powstania Warszawskiego są oparte na relacjach współnych zmaganiom o losy umęczonych Wołynia, części kraju, która była i jest ukochaną ojcowizną. Okrucieństwo wrogów – nazistów niemieckich, wyrodniałej części Ukraińców – są faktami historycznymi. Jednak i tym razem część ukraińskiej ludności solidaryzowała się z ludnością polską i brała udział w samoobronie, walce wojennej. Obecnie Ukraina to już dojrzali naród, brat, partner, polityczny sprzymierzeniec potrzebny do życia i współdziałania w Europie. Opisane wspomnienia to wykaz trudu naszego pokolenia ukazywanego w życiu, nauce, pracy, służbie AK dla dobra i dumy narodowej.

Rozmawiała Switłana SUCHARIEWA
Foto: dzieje.pl

Żinka-epoka, żinka-historia. Nie narzeka i nie osądza. Pragnie w miarę własnych możliwości przekazać swoje wspomnienia następnym pokoleniom. Dzisiaj pani Józefa Marciniak z domu Felińska uprzejmie zgodziła się na udzielenie wywiadu «Monitorowi Wołyńskiemu».

– Pani Józefo, pierwsze i ważne dla nas pytanie, to pytanie w związku z Pani nazwiskiem. Czy ma Pani powiązania z rodem słynnej Ewy Felińskiej i arcybiskupa Felińskiego? Zвідки Ви родом?

– Мене звати Юзефа Фелінська. Я народилася 21 жовтня 1921 р. в селі Адамівка біля Людвиполя, у Костопільському повіті на Волині. Батьки, Станіслав і Броніслава (у дівоцтві Броновицька), займалися сільським господарством. Наша родина переселилася на Волинь наприкінці XIX ст. з Поділля. Тітка Анеля Міклашевська зберігала гербовий документ, опрацьований у шкіру. У хроніці було записано, що «пан», власник місцевих волостей, шукав на роботу кравця й римаря. Із цієї потребою звернувся до свого приятеля з Поділля, який порекомендував йому двох братів Фелінських. Наше прізвище було дуже поширеним і не має зв'язку з родом Святого Зигмунда Фелінського.

– Маємо честь знати Вас давно, відтоді, коли після відродження католицької Церкви в Україні Ви брали активну участь у відновленні структур польського харцерства на Волині. Чи можемо сьогодні привітатися з Вами традиційним харцерським «Czuwaj»? Чи харцером залишаються назавжди? І яким воно було – довоєнне волинське харцерство?

– Загальну школу я закінчила в Людвиполі. Мене посилали в Кременецький ліцей, навіть надали стипендію, але батьки на це не погодились. Я закінчила сільськогосподарське училище в 1939 р. Належала до Союзу польського харцерства і до Католицького молодіжного товариства. В харцерстві виконувала функцію прибічної. Складена присяга у цій службі зобов'язує на все життя. Харцером стаєш назавжди. Тому виникла потреба написати історію організації харцерок. Вийшовши на пенсію, призвичаїлася писати: мене захоплює до цього потреба зберегти історію, зберегти цінності. «Треба постійно вгору йти, хоч життя втомлює невпинно, а якщо і впасти на шляху – впасти на вершині», – так ми співали в харцерстві.

Харцерство виховувало також українських учнів. Герці, табори, походи були спільними, братерськими. Ми співали:

Тут українці з поляками
Все зло переможемо,
Ми два народи злучим руками,
В нещасті собі поможемо.
З вірою у краще
Завтра Волині.
Підемо з освітою під стріхи.
Любимсь, як браття,
І жиймо в згоді,
Ми є волинська родина.

– Вам також вдалося вижити в роки Волинської різни...

– Усе проминуло. Війна змінила наявний лад. Керівники кіл «Рудик» і «Таргоній» загинули в Сибірі за участь в УПА. У сусідній Бистриці жив отаман Максим Боровець, «Тарас Бульба», по сусідству з Вангою Шенгер, з якою дуже заприятелював. На початку своєї діяльності він закликав до згоди з поляками, а коли «бульбаші» пограбували родину Шенгерів, бо ті «були багаті», «Тарас Бульба» для прикладу наказав розстріляти трьох грабіжників, остерігаючи інших перед таким самочинством. Мій батько любив коней, мав стайню арабської породи. І за цими конями з упряжжю заскакували

«бульбаші», а при нагоді забирали все, що траплялося під руку, при чому не могли між собою поділитися. Наростали безлад, конфлікти, жажливі вбивства, ворожість до поляків. Банди грабували все більш зухвало. Навесні 1943 р. активізувалася діяльність усіх партізанських угруповань. Навіть Боровець спалював села. Над польським населенням нависла загроза з усіх сторін. Втечі поляків стали щоденним явищем.

Із січня 1940 р. я працювала вчителькою в польській школі, мене постійно переслідували. У червні 1943 р. вже втретє довелося змінити місце праці, тож, я працювала у Янівці. Зайшов представник УПА до класу, переповненого учнями, на полотняному поясі у нього висіли дві гранати. «Чому Ви навчаєте?» – «Ваш керівник мене не звільняв». – «Що це за школа?» – «Школа польська, але діти українські»... Бог вберіг мене і дітей. Я відразу втекла до німецького гарнізону, звідки вирушав транспорт до Німеччини. Дорогою минала два кургани, де було поховано вбитих у селі Озірце – 360 осіб, зокрема моїх учнів, яких я попередньо в цьому селі навчала і яких готувала до першого Причастя.

– У серпні цього року Ви брали участь в урочистих заходах із нагоди річниці Варшавського повстання, на яких був присутній також президент Анджей Дуда. Знаємо, що Ви воювали в батальйоні «Кілінський» у Північному Середмісті й на Волі, були зв'язківцем 7-ї моторострілкової роти «Іскра». Що з цих подій запам'яталося Вам назавжди? Чи Польща пам'ятає про цей героїзм? І чому Вас називали «Крапкою»?

– Із липня 1943 р. я проживала у Варшаві. Працювала і конспіративно готувала молодь до служби. Під час Варшавського повстання брала участь у боях штурмового батальйону в угрупованні «Кілінський», була зв'язковою, нагороджена Хрестом Доблесті. Після капітуляції мене відправили на конспіративну службу у відділ закордонного зв'язку в «Загороді», в Кракові.

Мій псевдонім «Крапка» – це випадковість. Наша комendantка Емілія Маллеса, відправляючи мене до ад'ютанта «Вільчка», надала псевдонім. Я, вітаючи хлопців, подала руку і представилася: «Крапка». Вийшов наперед солдат 180 см зросту і 90 кг ваги, простягнув мені руку і голосно, радісно промовив: «Крапочка». Я відповіла: «Так точно».

У Спілці ветеранів «Кілінський», у 27-й волинській дивізії, у Спілці любителів Волині та Полісся ми працюємо, зустрічаємось, поки ще можемо і наскільки можемо.

– Знаємо, що Ваші волинські спогади зібрано у праці «Волинська земля моя...», яка вийшла невеликим накладом у Видавництві редемптористів, і на сьогодні її вже ніде придбати. Що у своїх працях Ви прагнете передати наступним поколінням?

– Мої спогади про Волинь, Варшавське повстання основані на розповіді про спільну боротьбу за долю стражденної Волині, частини країни, яка була і залишається рідною батьківщиною. Жорстокість ворогів – німецьких нацистів, частини українців, які чинили звірства, – це історичні факти. Однак і в цьому частині українського населення була солідарною з польським і брала участь у самообороні, війсьній боротьбі. На сьогодні Україна – це зрілий народ, брат, партнер, політичний союзник, необхідний для життя і співпраці у Європі. Описані спогади – це свідчення зусиль нашого покоління, докладених у житті, науці, праці, службі АК задля добра і національної гордості.

Розмовляла Світлана СУХАРЕВА
Фото: dzieje.pl

Колѣды і јасѣлка в Тарнополі

У Тернополі колядували та ставили вертепи

Польске Кulturalно-Освіатове Товариштво Обводу Тарнопольского zorganizowało święto Mikołaja, w którym wzięli udział mieszkańcy miasta, członkowie Towarzystwa, uczniowie Szkoły Języka Polskiego – dzieci z rodzin katolickich i prawosławnych.

Na początku imprezy, która odbyła się w niedzielę 11 grudnia w Ukraińskim Domu «Pere-moha», goście zostali powitani przez prezesa Polskiego Towarzystwa Kulturalno-Oświatowego Obvodu Tarnopolskiego Petra Fryza i panią konsul Elżbietę Zielińską z Konsulatu Generalnego RP w Łucku. Następnie uczniowie Szkoły Języka Polskiego przedstawili tradycyjne jasełka przepatane kolędami w wykonaniu chóru Towarzystwa (chórmistrzynie: Natalia Izotowa, akompaniament: Natalia Maruszczak, Oksana Kozyra, Artem Kozyra). Chór zaprezentował zarówno popularne, jak też mało znane polskie kolędy, opowiadające historię narodzin Chrystusa.

W kolejnej części wystąpił laureat wielu konkursów – dziecięcy chór «Zorynka» pod kierownictwem Izidora Doscocza i Angeliny Swidun. Profesjonalne wykonanie ukraińskich i polskich kolęd oraz piosenek dodało magiczności bożonarodzeniowemu przedstawieniu. Rodzinny duet Wiktora i Mariany Wentura piosenką zaprosił na scenę Świętego Mikołaja, na którego wszyscy długo czekali i którego pojawienie się przyniosło wiele radości. Dzieci cierpliwie cze-

kały na swoją kolej, aby opowiedzieć Mikołajowi legendę, zaśpiewać polską piosenkę lub kolędę, zacytować wiersz po polsku. W zamian zostały hojnie obdarowane prezentami.

Następnie, prowadzący Iryna Bohaczuk i Bohdan Majuk, zaprosili wszystkich do tradycyjnego wigilijnego poczęstunku. Wszystkim niezwykle smakowały polski barszcz, pierożki z kapustą i grzybami, kompot wigilijny i makowiec. Często-wano się, rozmawiano i dzielono się planami na Święta Bożego Narodzenia i Nowego Roku.

Święto odbyło się przy wsparciu finansowym Konsulatu Generalnego RP w Łucku oraz Fundacji Wolność i Demokracja.

Marianna SEROKA, Halina ŻYRSKA,
Polskie Towarzystwo Kulturalno-Oświatowe
Obvodu Tarnopolskiego
Foto: Liliya KILBIĆKA

P. S.: Polskie Towarzystwo Kulturalno-Oświatowe Obvodu Tarnopolskiego zaprasza wszystkich członków organizacji na spotkanie opłatkowe, które odbędzie się 26 grudnia 2016 r. o godz. 18.

Польське культурно-освітнє товариство Тернопільської області організувало свято Миколая, у якому взяли участь жителі міста, члени товариства, учні школи польської мови і культури – діти як із католицьких, так і з православних родин.

На початку дійства, яке відбулося в неділю, 11 грудня, в Українському домі «Перемога», гостей привітали голова Польського культурно-освітнього товариства Тернопільської області Петро Фриз та консул Генерального консульства РП у Луцьку Ельжбета Зелінська. Далі учні школи польської мови і культури представили традиційний вертеп, основу якого склали колядки у виконанні хору товариства: хормейстер – Наталя Ізотова, акомпанемент – Наталя Марущак і Оксана Козира (фортепіано), Артем Козира (скрипка). Хор виконав як популярні, так і маловідомі польські колядки, які розповіли історію народження Христа.

У наступній частині виступив лауреат багатьох конкурсів – дитячий хор «Зоринка» під керівництвом Ізидора Доскоча та Ангеліни Свідун. Він вразив присутніх високопрофесійним виконанням українських та польських колядок, а святкові пісеньки додали магичності у різдвяне дійство. Родинний дует Віктора і Мар'яни Вентури пісенно запросив на сцену довгоочікуваного Святого Миколая. Багато радості виявляли дітки, що так терпеливо чекали

своїх черг розказати Миколаю легенду, заспівати польську пісеньку чи колядку, продекламувати вірша польською мовою тощо. Миколай щедро обдаровував дітей подарунками.

Під кінець ведучі Ірина Богачук і Богдан Маюк запросили присутніх на традиційний святвечірній частунок. Надзвичайно смакували всім особливий польський борщ, запашні пиріжки з капустою і грибами, узвар та унікальний маківник. Присутні частувалися, спілкувалися, ділилися планами щодо святкування Різдва і Нового року.

Підтримку та фінансову допомогу в організації свята надали Генеральне консульство РП у Луцьку та фундація «Свобода і демократія».

Marianna SEROKA, Halina ŻYRSKA,
Polskie Towarzystwo Kulturalno-Oświatowe
Obvodu Tarnopolskiego
Foto: Liliya KILBIĆKA

P. S.: Польське культурно-освітнє товариство Тернопільської області запрошує всіх членів організації на оплаткову зустріч, котра відбудеться 26 грудня 2016 р. о 18 год.

Оплаткове spotkanie w Kowlu

18 grudnia Towarzystwo Kultury Polskiej w Kowlu zorganizowało w kościele Św. Anny spotkanie opłatkowe.

Gośćmi byli konsulowie Elżbieta Zielińska i Mateusz Marszałek oraz prezes Stanisław Senkowski i członkowie Towarzystwa Miłośników Wołynia i Polesia z Chełma. Gospodarzami – Prezes TKP w Kowlu Wacław Herka i członkowie towarzystwa.

Uczniowie Szkoły Polskiej przygotowani przez swojego nauczyciela pokazali przedstawienie opowiadające o narodzeniu Jezusa. Uczestnicy spotkania obejrzeli uczniów w znakomitych rolach: Maryi, Józefa, Heroda, żony Heroda, Śmierci, Diabła, Wróżbity, Dworzanina, Żołnierza, trzech pasterzy, trzech królów i Kowelskiego Chóru Aniołów.

Kolędy śpiewał zespół Kowel Band, uczennice i uczniowie Szkoły Polskiej z grup dzieci, młodzieży i dorosłych oraz oczywiście Kowelski Chór Aniołów.

Wszyscy złożyli sobie świąteczne i noworoczne życzenia spokoju, zdrowia, szczęścia oraz po-lamali się opłatkiem. Na koniec był wspólny posiłek i rozmowy oraz pamiątkowe zdjęcia.

Wiesław PISARSKI,
nauczyciel skierowany do Kowla przez ORPEG

Різдвяна зустріч у Ковелі

18 грудня Товариство польської культури в Ковелі провело в костелі Святої Анни різдвяну зустріч.

Запрошеними гостями були Ельжбета Зелінська та Матеуш Маршалек, члени Товариства прихильників Волині та Полісся із Холма на чолі з головою Станіславом Сенковським. Їх приймали голова Товариства польської культури у Ковелі Вацлав Герка та представники організації.

Учні польської школи показали виставу про народження Ісуса, яку підготували разом із вчителем. Учасники зустрічі мали нагоду стати свідками перевтілення учнів у Марію, Йосипа, Ірода із дружиною, смерть, диявола, ворожбитів, дворянина, солдата, трьох пастирів, трьох царів і хор ангелів.

Колядки співали гурт «Ковель Бенд», учні польської школи з дитячої, юнацької та дорослої груп і, звичайно, Ковельський хор ангелів.

Усі вітали одне одного з Різдвом і Новим роком, бажаючи миру, здоров'я, щастя, та ділилися оплатком. На завершення були спільний почастунок, розмови та фото на згадку.

Веслав ПІСАРСЬКИЙ,
учитель, скерований у Ковель організацією ORPEG

Nadchodzi Boże Narodzenie!

Різдво йде!

Święto literacko-artystyczne o takiej nazwie 16 grudnia zgromadziło w Łucku uczniów uczących się języka polskiego z całego obwodu wołyńskiego.

Na festiwal, który odbył się w Wołyńskim Instytucie Pedagogicznych Studiów Podyplomowych, wraz ze swoimi kierownikami artystycznymi, przybyli uczniowie z Łucka, Nowowołyńska, Horochowa, Kamienia Koszyrskiego, Lubomla, Lubieszowa, Kowlia, Kołek, Turzyska i in. W wydarzeniu uczestniczyło ok. 170 osób.

Przybyłych na święto powitali: rektor Instytutu Petro Oleszko i konsul Konsulatu Generalnego RP w Łucku Marek Zapór. Petro Oleszko zaznaczył, że oprócz prezentacji występów artystycznych, tegoroczny festiwal ma szlachetne zadanie – przyłączenie się do akcji charytatywnej «Ciepła Zabawka Nadziei», mającej na celu zbieranie pieniędzy dla chorych dzieci.

Uczniowie zaprezentowali rozmaite kolędy, szczerdriwki i inne piosenki, wykonane w języku polskim, zabrzmiały również wiersze i miniatury teatralne.

Główną cechą tego festiwalu było to, że nie był on konkursem, lecz świętem polskiej piosenki i słowa. Wszyscy wykonawcy otrzymali podziękowania i słodycze od Konsulatu.

Przedsięwzięcie odbyło się dzięki Departamentowi Oświaty i Nauki Wołyńskiej Obwodowej Administracji Państwowej, Wołyńskiemu Instytutowi Pedagogicznych Studiów Podyplomowych, Konsulatowi Generalnemu RP w Łucku i Wołyńskiemu Zjednoczeniu Nauczycieli Polonistów na Ukrainie imienia Gabrieli Zapolskiej. Uroczystość poprowadziła kierownik Wydziału Nauk Humanistycznych Instytutu Lilia Bondaruk.

Olga SZERSZEŃ
Foto: Iryna KANAHEJEWA

Літературно-мистецьке свято під такою назвою 16 грудня зібрало в Луцьку учнів, які вивчають польську мову, з усієї Волинської області.

На фестиваль, який відбувся у Волинському інституті післядипломної педагогічної освіти, разом зі своїми художніми керівниками прибули учні з Луцька, Нововолинська, Горохова, Каменя-Каширського, Любомля, Любешова, Ковеля, Колок, Турійська тощо. Загалом – близько 170 учасників.

Привітання з нагоди відкриття заходу висловили ректор інституту Петро Олешко та konsul Генерального консульства РП у Луцьку Марек Запур. Так, Петро Олешко відзначив, що, окрім презентації мистецьких номерів, цьогорічний фестиваль має і благородне завдання – долучення до благодійної акції «Тепла іграшка надії», покликаній зібрати кошти хворим діткам.

Учасники представили різноманітні колядки, шчєдрівки, інші пісні польською мовою, а також вірші й театральні сценки.

Головна особливість фестивалю полягала в тому, що це був не конкурс, а свято польської пісні та слова в передчутті наближення Різдва. Усі виконавці отримали солодощі від консульства та подяки.

Захід відбувся завдяки управлінню освіти і науки Волинської облдержадміністрації, Волинському інституту післядипломної педагогічної освіти, Генеральному консульству РП у Луцьку та Волинському обласному відділенню Спілки вчителів-полоністів України імені Габрієлі Запольської. Свято провела завідувачка відділу гуманітарних дисциплін інституту Лілія Бондарук.

Ольга ШЕРШЕНЬ
Фото: Ірина КАНАГЕЄВА

Нова система реєстрації в Пунктах прийому візових анкет

Починаючи з 20 січня 2017 р., нова система реєстрації буде запроваджена в Пунктах прийому візових анкет у Луцьку, Рівному, Тернополі, Харкові, Дніпрі та Одесі. Нова система покликана спростити та полегшити процедуру реєстрації до ППВА.

Підстава для прийняття документів:

на національну візу:

- офіційна реєстрація у відповідному консульському окрузі;

на отримання візи Шенген:

- документи, які підтверджують факт роботи чи навчання у відповідному консульському окрузі, реєстрація у відповідному консульському окрузі.

Заявники, зареєстровані в Луганській і Донецькій областях, можуть подавати документи на отримання візи в ППВА у Луцьку, Рівному, Тернополі, Харкові, Дніпрі та Одесі за умови надання одного з документів, вказаних нижче:

у випадку подачі документів на національну візу:

- довідка, яка підтверджує факт переселення з Донецької чи Луганської області;

у випадку подачі документів на візу Шенген:

- документи, які підтверджують факт роботи у відповідному консульському окрузі;

- документи, які підтверджують факт навчання у відповідному консульському окрузі;

- довідка, яка підтверджує факт переселення з Донецької чи Луганської області.

Більше про систему реєстрації читайте тут:

<http://monitor-press.com/ua/extensions/s5-tab-show/5077-17535.html>

14 грудня на луцькому меморіальному комплексі вшанували учасників ліквідації наслідків аварії на АЕС у Чорнобилі.

14 грудня на Memoriale Sławy w Łucku uczczono pamięć uczestników likwidacji skutków awarii elektrowni jądrowej w Czarnobylu.

У рамках Креативного вікенду EGAP Challenge Lutsk у місті презентували понад 20 IT-проектів.

W ramach Kreatywnego Weekendu EGAP Challenge Lutsk w mieście zaprezentowano ponad 20 projektów z zakresu technologii informacyjnych.

На програму розвитку туризму в Луцьку на 2017–2018 рр. планують виділити 3 млн грн.

Na rozwój turystyki w Łucku w latach 2017–2018 planuje się wydać 3 mln hrywien.

У рейтингу екологічно чистих областей України, складеному на основі дослідження журналу «Фокус», Волинь посіла третє місце.

Według badań czasopiśma «Fokus» obwód wołyński zajął 3 miejsce w rankingu ekologicznie czystych regionów Ukrainy.

За 11 місяців цьогоріч до держказни від Волині надійшло майже 6 млрд грн, що на 25 % більше, ніж минулого року.

W ciągu 11 miesięcy br. obwód wołyński przekazał do budżetu państwa ok. 6 mld hrywien, czyli o 25 % więcej niż w zeszłym roku.

Палац коронного польського гетьмана Ксаверія Браницького, що в Любомлі, знаходиться у аварійному стані. Місцеві 6 хотіли відкрити там музей, але коштів на відновлення пам'ятки немає.

Pałac polskiego hetmana koronnego Ksawerego Braniczkiego w Lubomlu obecnie jest w stanie opłakanym. Mieszkańcy miasta chcą, aby powstało tu muzeum, ale nie mają środków na renowację pałacu.

Czym żyliśmy w 2016 roku

Każdy mijający rok jest jeszcze jedną przewróconą kartką naszego życia, historii Polski i Ukrainy. Właśnie teraz wypada przypomnieć najważniejsze wydarzenia, które przeżywaliśmy wspólnie z Państwem w mijającym roku.

Rocznice i jubileusze

Rok 2016 jest pamiętny z powodu różnych obchodzonych przez nas rocznic. Sejm Polski ogłosił go Rokiem Henryka Sienkiewicza, Feliksa Nowowiejskiego i Cichociemnych. Wybitnego polskiego pisarza Henryka Sienkiewicza wspomniano w tym roku w związku z dwiema rocznicami. 170 lat temu przyszedł na świat, nikomu nie znany, a 100 lat temu odszedł z niego jako pierwszy Polak, który uzyskał Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury. Jego twórczość, działalność zarówno społeczna jak i na rzecz niepodległości ojczystego kraju, odegrały ważną rolę w odzyskaniu przez Polskę niepodległości.

Ze smutkiem i żalem wspominaliśmy w tym roku, jak dwa lata temu straciliśmy część ukraińskiego państwa – Krym, który podstępem anektowała Rosja. Czuliśmy pamięć Bohaterów Niebiańskiej Sotni, którzy poświęcili swoje życie walcząc o lepszą przyszłość Ukraińców.

60 lat temu czerwcowe wydarzenia w Poznaniu zapoczątkowały długą drogę do uzyskania przez Polskę niepodległości i zapisały się w historii jako Poznański Czerwiec.

70 lat temu odszedł wybitny kompozytor, dyrygent, pedagog, organista wirtuoz, organizator życia muzycznego, a także szambelan papieski – Feliks Nowowiejski. Szczególnie są cenne dla nas liczne pieśni patriotyczne jego autorstwa.

75 lat temu miał miejsce pierwszy rzut Cichociemnych na teren okupowanej Polski – spadochroniarzy Związku Walki Zbrojnej, a następnie Armii Krajowej. Działania tych świetnie wyszkolonych młodych ludzi umożliwiły nawiązanie łączności z Krajem drogą lotniczą oraz przeprowadzenie licznych akcji sabotażowo-dywersyjnych przeciwko okupantom.

75 lat minęło od rozpoczęcia przez władze sowieckie czwartej masowej deportacji ludności polskiej. Łącznie, według danych NKWD, w czasie czterech fal deportacji zesłanych zostało ok. 330–340 tys. osób. Związek Sybiraków wymienia o wiele większe liczby. Według jego danych, na Wschód wywieziono ok. 1,3 mln Polaków.

95 lat temu ustanowiono Order Odrodzenia Polski, który jest wręczany za zasługi w służbie dla Państwa i społeczeństwa. Jest to drugi co do ważności (po Orderze Orła Białego) order cywilny. Kawalerem Orderu Odrodzenia Polski klasy I i Wielkim Mistrzem zostaje każdy prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

130 lat temu urodził się słynny, lecz potem niesłusznie zapomniany legionista, polityk, Marszałek Polski, Naczelnny Wódz Polskich Sił Zbrojnych Edward Rydz.

W tym roku obchodziliśmy również 270. rocznicę urodzin słynnego polskiego i amerykańskiego generała, uczestnika wojny o niepodległość USA, dowódcy powstania antyrosyjskiego Tadeusza Kościuszki. Był to jeszcze jeden powód, aby przypomnieć losy niezwyklej osobowości, która stała się symbolem niezłomności i pragnienia wolności.

Katolicy Łucka świętowali 400-lecie katedry Świętych Apostołów Piotra i Pawła. Uroczystości zgromadziły licznych gości z Wołynia i różnych zakątków Ukrainy, a także z Polski.

1050 lat temu odbył się Chrzest Polski. To wydarzenie odegrało znaczącą rolę w procesie łączenia polskich plemion pod rządami Piastów oraz kształtowania świadomości chrześcijańskiej narodu polskiego.

Чим ми жили у 2016 році

Кожен рік, що минає, – це ще одна сторінка нашого життя та історії Польщі й України. Саме зараз варто пригадати про найголовніше з того, що ми пережили, й оцінити його. А вистачало всього: веселого, оптимістичного і сумного, втраченого...

Річниці та ювілеї

2016-й запам'ятався численними річницями, які ми вшановували. Сейм Польщі проголосив його роком Генрика Сенкевича, Фелікса Нововейського і Тихотемних. Видатного польського письменника Генрика Сенкевича згадували в цьому році у зв'язку з двома річницями. 170 років тому він прийшов у наш світ нікому не знаний, а 100 літ тому його залишив як перший поляк, котрий здобув Нобелівську премію з літератури. Його творчість, громадська діяльність та відстоювання незалежності рідної країни відіграли ключову роль у здобутті Польщею свободи.

Із сумом і болем ми пригадували, як два роки тому втратили частину українського тіла – Крим, який підступно анексувала Росія. Вшановували Героїв Небесної Сотні, котрі поклали власні життя заради кращого життя своїх земляків.

60 літ тому події, що трапилися в червні у Познані, започаткували довгий шлях до відновлення Польщею незалежності й відомі вони в історії як Познанський червень.

70 років тому не стало видатного композитора, диригента, педагога, віртуозного органіста, організатора музичного життя, а також папського камергера Фелікса Нововейського. Особливо цінні для нас його численні патріотичні пісні.

75 років тому відбулося перше десантування в окупованій Польщі Тихотемних – парашутистів Союзу збройної боротьби, а згодом Армії Крайової. Діяльність Тихотемних уможливила налагодження авіашляху з Польщею, а також проведення диверсій і саботажу проти окупантів.

75 літ минуло відтоді, як радянська влада розпочала четверту масову депортацію польського населення. Загалом, за даними НКВС, за всі чотири хвилі депортації на заслання потрапили приблизно 330–340 тис. осіб. Спілка сибіряків наводить набагато більшу кількість людей. За їхніми підрахунками, на Схід було вивезено приблизно 1,3 млн осіб.

Уже 95 років орден «Відродження Польщі» вручають за заслуги, здійснені для блага держави й суспільства. Це друга за значимістю (після ордену «Білого Орла») цивільна нагорода. Кавалером ордену першого ступеня і Великим Майстром стає кожен президент Польщі.

130 років тому народився славний, проте згодом несправедливо забутий легіонер, політик, маршалок Польщі, головнокомандувач польських Збройних сил Едвард Ридз.

Цьогоріч ми відзначали також 270-річчя славетного польського й американського генерала, учасника Війни за незалежність США, керівника антиросійського повстання Тадеуша Костюшка. Це був ще один привід, аби пригадати долю неординарної особистості, яка стала символом нескореності й волі до свободи.

Католики Луцька відсвяткували 400-ліття кафедрального собору Святих апостолів Петра і Павла. Урочистості зібрали численних гостей не тільки з Волині та різних куточків України, а й з Польщі.

1050 років тому відбулося Хрещення Польщі. Ця подія відіграла визначну роль у процесі об'єднання польських племен під владою П'ястів, а також формування християнської свідомості польського народу.

Co nas interesowało

W ciągu roku opowiadaliśmy naszym Czytelnikom o różnych zakątkach Polski, które warto odwiedzić. Śledziliśmy również Światowe Dni Młodzieży, które odbywały się w Krakowie. Dla Wołynia stały się one bardzo ważne: papież Franciszek poświęcił obraz Matki Boskiej Kazimierzeckiej, który wkrótce zostanie zamieszczony w kolegiacie w Olyce.

We wrześniu do grona błogosławionych dołączył Władysław Bukowiński, proboszcz łuckiej parafii katedralnej w latach 1939–1945, Apostoł Kazachstanu. Również we wrześniu zakończył się etap diecezjalny beatyfikacji jeszcze jednego kapłana – Adolfa Szelażka, biskupa łuckiego w latach 1925–1950.

Jesienią w Łucku założono Klub Polski, którego członkowie spotykają się raz w tygodniu. Działalność Klubu zainaugurował wykład Tomasza Kuby Kozłowskiego «1914–1918. Wielka wojna na Wschodzie».

Trudnym okazał się film Wojciecha Smarzowskiego «Wołyń», który dzięki Konsulatowi Generalnemu Rzeczypospolitej Polskiej w Łucku mogli obejrzeć członkowie organizacji polskich z Wołynia, naukowcy i działacze kultury. Tragiczne wydarzenia, o których mowa w filmie długo jeszcze będą przedmiotem dyskusji Ukraińców i Polaków.

Ocaleni od zapomnienia

W każdym numerze naszego czasopisma pisaliśmy o Polakach, którzy oddali swoje życie dla dobra Ojczyzny. W tym roku rubrykę wypełniono szkicami biograficznymi o działaczach polskiego podziemia antysowieckiego. Wspominaliśmy Stanisława Zieta, Witolda Lazurka, Eugeniusza Miaskowskiego, Leona Kowala, Janinę Sułkowską, Antoniego Hermaszewskiego, Teresę i Jadwigę Trautman, Jana Kornafela, Bronisława Szewczyka, Bronisława Rumla, Henryka Sokołowskiego, Stanisława Bąka, Władysława Kędzierskiego, Witolda Bidakowskiego, Tadeusza Kowalskiego, Longina Bochańczyka, Antoniego Łukarzewskiego, Leopolda Adamcia, Leona Rogowskiego, Stefana Górniaka, Józefa Zagrodnika.

Polska działalność kulturalno-edukacyjna na Ukrainie

Rok 2016 również stał się rokiem licznych jubileuszy organizacji polonijnych. W marcu 20-lecie obchodziło Towarzystwo Kultury Pol-

skiej Dubieńszczyzny, a w kwietniu Towarzystwo Kultury Polskiej Ziemi Zdobunowskiej.

W czerwcu wspólnota parafialna Katedry Św. Ap. Piotra i Pawła w Łucku obchodziła jubileusz 25-lecia przywrócenia swojej świątyni. Ćwierć wieku obchodziło również Stowarzyszenie Kultury Polskiej imienia Ewy Felińskiej na Wołyniu – najstarsza i najliczniejsza organizacja polonijna w obwodzie wołyńskim. 30-lecie świętowało Polskie Towarzystwo Kulturalno-Oświatowe Obwodu Tarnopolskiego.

Zakończona kadencja

Konsul Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Łucku Beata Brzywczy zakończyła swoją kadencję wiosną 2016. Łucka Rada Miejska oraz Wołyńska Obwodowa Administracja Państwowa podziękowały jej za wspieranie polsko-ukraińskiego partnerstwa oraz europejskich aspiracji Ukrainy. Pani Beata Brzywczy kontynuuje pracę w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, a obowiązki Konsula Generalnego w Łucku od maja pełni Pan Krzysztof Sawicki.

Uczyć się, rozwijać, doskonalić...

W roku 2016 informowaliśmy Czytelników o licznych stypendiach i programach, konkursach i festiwalach. Był to Program Stypendialny Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, Program Stypendialny imienia Lane'a Kirklanda, Stypendium i Dotacja imienia Krzysztofa Skubiszewskiego, Stypendia Wschodnie, konkurs na otrzymanie grantu na prowadzenie badań na Wydziale «Artes Liberales» Uniwersytetu Warszawskiego, Wschodnia Szkoła Letnia, Program Stypendialny Gaude Polonia – 2017, Wizyty Studyjne w Gdyni, Program «Podwójny Dyplom», Program «Białe-czerwone ABC», «I Biesiada Polonistyczna», coroczny konkurs recytatorski poezji i prozy polskiej dla mieszkańców Ukrainy, konkursy Polskiej Poezji Śpiewanej, «Być Polakiem», «Ja i Polska», «Polskie ślady», międzynarodowy konkurs napisania esaju w dziedzinie nauk społecznych, Ogólnopolski Konkurs Literacki oraz Międzynarodowy Konkurs Literacko-Plastyczny «Łubelszczyzna w legendach», projekt «Łuck – miasto wielokulturowe», Szkoła Lidera Polonijnego, Program Akademii Młodych Dyplomatów, festiwal «Strawiński i Ukraina» itp.

WM

Choć nas ciekawiło

Uprodoż roku mi rozpowiadali naszym czytaczom pro unikalni kutočki Polścy, які варто відвідати. Стежили також за Світовими днями молоді, які пройшли в Кракові. Для Волині вони стали особливо важливими: Папа Франциск освятив ікону Матері Божої Казимирецької, яку невдовзі розмістять у колегіальному костелі в Олиці.

У вересні до лику блаженних зарахували Владислава Буковинського, пароха луцької кафедральної парафії в 1939–1945 рр., апостола Казахстану. Тоді ж закінчився дієцезіальний етап беатифікації єпископа Адольфа Шеллонжека, луцького єпископа в 1925–1950 рр.

Восени в Луцьку відкрили Польський клуб. Його діяльність розпочалася з лекції Томаша Куби Козловського «1914–1918. Велика війна на Сході».

Непростим виявився фільм Войцеха Смажовського «Волинь», який завдяки Генеральному консульству РП у Луцьку змогли переглянути члени польських організацій Волині, науковці та культурні діячі. Трагічні події, змальовані у ньому, ще довго будуть предметом дискусій українців та поляків.

Повернуті із забуття

У кожному номері нашого видання ми знову повертали із забуття поляків, котрі поклали своє життя на благо Батьківщини. У цьому році рубрику наповнювали розповіді про учасників польського антирадянського підпілля. Ми згадували Станіслава Зентару, Вітольда Ляzureка, Євгенія Мяковського, Леона Ковала, Яніну Сулковську, Антона Гермашевського, Терезу та Ядвігу Траутман, Яна Корнафеля, Броніслава Шевчика, Броніслава Румеля, Генрика Соколовського, Станіслава Бонка, Владислава Кендзерського, Вітольда Бідаковського, Тадеуша Ковальського, Лонгіна Боханчика, Антона Лукаржевського, Леопольда Адамця, Леона Роговського, Степана Гурняка та Юзефа Загродника.

Польська культурно-просвітницька діяльність в Україні

2016-й також став роком численних ювілеїв польських культурних організацій. У березні своє 20-річчя відзначило Товариство польської культури Дубенщини. Такий же ювілей у квітні відсвяткувало товариство польської культури Здобунівщини.

Влітку 25 років повернення своєї святині відзначила спільнота кафедральної парафії Святих апостолів Петра і Павла в Луцьку. Чверть віку свого існування відсвяткувало теж Товариство польської культури на Волині імені Еви Фелінської – найстаріша та найбільша польська організація у Волинській області. Своє 30-річчя відзначило ще Польське культурно-освітнє товариство Тернопільської області.

Завершена каденція року

У 2016 р. завершилася каденція Генерального консула РП у Луцьку Беати Бживчи. За підтримку польсько-українського партнерства та європейських прагнень України їй висловили подяку керівники Луцької міськради і Волинської обласної державної адміністрації. Беата Бживчи після завершення дипломатичної каденції на Волині продовжила свою роботу в Міністерстві закордонних справ Польщі, а обов'язки Генерального консула установи від травня виконує Кшиштоф Савицький.

Учитися, зростати, удосконалюватися...

У 2016-му ми повідомляли нашим читачам про численні стипендії і програми, конкурси і фестивалі. А це Стипендійна програма уряду РП, Стипендійна програма імені Лейна Кіркланда, Стипендія і дотація імені Кшиштофа Скубішевського, «Східні стипендії», Грант на проведення дослідження на факультеті «Artes Liberales» Варшавського університету, Східна літня школа, Стипендійна програма «Gaude Polonia – 2017», Навчальні візити до Гдині, програми «Подвійний диплом», «Біло-червоне ABC», «Перша полоністична бесіда», щорічний декламаторський конкурс польської поезії і прози для мешканців України, конкурси «Бути поляком», «Я і Польща», «Польські сліди», «Співаємо польську поезію», Міжнародний конкурс на написання есе у сфері суспільних наук, Загальнопольський літературний конкурс і Міжнародний літературно-мистецький конкурс «Люблінщина в легендах», проект «Луцьк – багатокультурне місто», Школа полонійного лідера, Програма Академії молодих дипломатів, фестиваль «Стравінський та Україна» та ін.

BM

Program Stypendialny Rządu RP

dla Młodych Naukowców XV edycja rok akad. 2017/2018 dla kandydatów z: Europy Wschodniej, Rosji, krajów Azji Środkowej i Kaukazu

Stypendia będą przeznaczone na pobyt naukowy na uczelniach polskich w okresie od września 2017 r. do czerwca 2018 r.

Warunki i zakres stypendium oraz wymagania dla kandydatów:

I. KANDYDACI

1. Zainicjowany w roku 2003 «Program Stypendialny dla Młodych Naukowców» adresowany jest do kandydatów z: Białorusi, Ukrainy, Mołdawii, Rosji, Kazachstanu, Kirgistanu, Tadżykistanu, Turkmenistanu, Uzbekistanu oraz Armenii, Azerbejdżanu i Gruzji. W roku akademickim 2017/18 zostanie zrealizowana XV edycja Programu.

2. Preferowane są kandydatury osób mogących wykazać się już pewnymi osiągnięciami naukowymi i/lub aktywnością organizacyjną, których dotychczasowa działalność daje największą możliwość wykorzystania w ich krajach zdobytej w Polsce specjalizacji w różnych dziedzinach życia naukowego i działalności społecznej.

3. Stypendia są przyznawane na realizację indywidualnych staży naukowych.

4. Każdy z zakwalifikowanych kandydatów może otrzymać stypendium jednorazowo na określony czas i, poza nadzwyczajnymi okolicznościami, bez możliwości przedłużenia.

5. Łączny czas trwania stażu i kursu językowego wynosi 10 miesięcy, istnieje możliwość przedłużenia pobytu na dodatkowy miesiąc, lipiec 2018 r., jeśli koordynator programu, w porozumieniu z tutorem, wystąpi o takie przedłużenie. Może to nastąpić jedynie w przypadku spełnienia wszystkich naukowych warunków stypendium, w tym obrony pracy dyplomowej na ocenę co najmniej dobrą oraz udziału w programach naukowych odbywających się w lipcu. Ewentualne dodatkowe stypendium zakończy się 31 lipca 2018 r.

6. Realizacja programu dla osób z zadowalającą znajomością języka polskiego rozpocznie się 1 września 2017 r. Kursem Przygotowawczym, prowadzonym na Uniwersytecie Warszawskim, obejmującym wykłady ogólne oraz uzupełniający kurs języka polskiego.

7. W wypadku stypendystów przyjętych na staż, ale bardzo słabo znających język polski, realizacja Programu zacznie się 1 sierpnia 2017 r. dodatkowym, intensywnym Kursem Językowym. W takim przypadku stypendium trwać może łącznie nawet 12 miesięcy.

8. Realizacja stażu (studiów), już w przydzielonych uczelniach – rozpocznie się od 1 października 2017 r. i zakończy się 30 czerwca 2018 r.

9. Wysokość stypendium wynosi 1350 złotych. Stypendyści pokrywają w ramach tej kwoty zakwaterowanie, wyżywienie i ubezpieczenie.

10. Komplet dokumentów należy złożyć osobiście lub przesłać pocztą (z dopiskiem na kopercie

«Program Stypendialny dla Młodych Naukowców») do właściwych terytorialnie placówek dyplomatycznych RP oraz przesłać na adres stypendia.studium@uw.edu.pl do 1 marca 2017 r.

11. Właściwe konsulatory RP osobom, które otrzymały stypendium, będą przyznawać wizy do 31 lipca 2018 r.

II. WYMAGANIA OGÓLNE

1. Ukończone studia wyższe (4- lub 5-letnie, kończące się obroną pracy bakalarskiej, dyplomowej, lub magisterskiej) przede wszystkim na kierunkach humanistycznych: historii, stosunkach międzynarodowych, politologii, dziennikarstwie, socjologii, etnologii, kulturoznawstwie, psychologii społecznej, administracji i zarządzaniu, prawie oraz kierunkach zbliżonych.

2. Wiek kandydatów – do 35 lat.

3. Ogólna orientacja w problematyce w jednej z wymienionych dziedzin lub dziedzin pokrewnych, zwłaszcza w odniesieniu do okresu XIX–XX w.

4. Znajomość języka polskiego, gwarantująca rozumienie wykładów z dziedziny kandydata i korzystanie z literatury przedmiotu (por. 1–6, 7).

5. W wyjątkowych wypadkach możliwe będzie zakwalifikowanie osób nie znających języka polskiego. Stypendyści tacy będą jednak zobowiązani do samodzielnej nauki języka po otrzymaniu powiadomienia o zakwalifikowaniu oraz odbędą dodatkowy intensywny kurs języka polskiego w sierpniu 2017 r. (zob. 1–7).

III. WYMAGANE DOKUMENTY

1. Kopia dyplomu ukończenia studiów wyższych, równorzędnych z polskimi studiami licencyjnymi (minimum), magisterskimi lub poświadczanie o odbywaniu studiów doktoranckich lub pracy etatowej.

2. Kwestionariusz kandydata (dostępny na stronie www.studium.uw.edu.pl).

3. Zwięzły list motywacyjny z uzasadnieniem wybranego kierunku studiów (w języku polskim lub angielskim).

4. Projekt pracy badawczej (w języku polskim lub angielskim).

5. Curriculum vitae w języku polskim lub angielskim pisane w porządku od najnowszych zdarzeń, wraz z fotografią.

6. Lista publikacji, osiągnięć i projektów zawodowych.

7. Świadectwa potwierdzające znajomość języka polskiego i angielskiego.

8. Ewentualne inne dane, dokumenty lub informacje mogące – zdaniem kandydata – pomóc

Komisji Kwalifikacyjnej we właściwej ocenie jego kandydatury.

IV. TRYB KWALIFIKACJI

1. Termin składania aplikacji upływa 1 marca 2017 r.

2. Kwalifikacja kandydatów odbywa się w dwóch etapach:

a) I etap obejmuje kwalifikację, przeprowadzoną w oparciu o nadesłane dokumenty przez komisję w Warszawie – osoby zaakceptowane do dalszych etapów zostaną wyznaczone do 20 kwietnia 2017 r.

b) II etap kwalifikacji polega na przesłuchaniu kandydatów przez wyjazdowe Komisje Kwalifikacyjne w okresie 1 maja – 15 czerwca 2017 r. (szczegółowe terminy zostaną ustalone po zakończeniu I etapu).

3. Przesłuchania kandydatów przez Komisje Kwalifikacyjne odbywają się:

a) dla obywateli Federacji Rosyjskiej – w Ambasadzie RP w Moskwie,

b) dla obywateli Ukrainy i Mołdawii – w Ambasadzie RP w Kijowie i Konsulacie Generalnym we Lwowie,

c) dla obywateli Białorusi – w Ambasadzie RP w Mińsku,

d) dla obywateli krajów Zakaukazia – w Ambasadach w Tbilisi, Erewaniu i Baku,

e) dla obywateli krajów Azji Środkowej – w 1–2 placówkach regionu.

4. O szczegółowym terminie i miejscu przesłuchań kandydati zostaną powiadomieni przez placówki dyplomatyczne RP.

5. O wynikach kwalifikacji kandydaci zostaną poinformowani przez odpowiednie placówki dyplomatyczne RP w terminie ok. 10 lipca 2017 r.

6. O przydziale do konkretnego uniwersytetu w Polsce zostaną powiadomieni przez Studium Europy Wschodniej UW – koordynatora Programu, najpóźniej do 15 sierpnia 2017 r.

V. OBSŁUGA ORGANIZACYJNA I INNE WARUNKI REALIZACJI STYPENDIUM

1. Stypendia są realizowane na warunkach ogólnych, określonych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października 2006 roku (Dz.U. z 2006r. Nr 190, poz. 1406).

2. Realizację stypendiów zapewnia Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego RP.

3. Studium Europy Wschodniej zapewnia koordynację akademicką podczas trwania Stypen-

dium i przydziela stypendystów do uczelni w Polsce.

4. Uczelnie, na które skierowano stypendystów wyznaczają opiekunów naukowych (tutorów), którzy podejmują się opieki naukowej nad stypendystami oraz będą promotorami ich prac dyplomowych. Studium Europy Wschodniej powiadomi poszczególnych stypendystów o przydzielonej uczelni i osobie tutora.

5. Stypendyści są zobowiązani posiadać polisę ubezpieczeniową na koszty leczenia, obejmującą okres pobytu na stypendium – wykupioną w swoim kraju, bądź w Polsce (jej koszt wynosi około 45 PLN miesięcznie).

6. Koszty podróży do Polski i z Polski pokrywa stypendysta.

7. Do obowiązków stypendysty należy:

a) ustalenie z wyznaczonym przez uczelnię opiekunem naukowym (tutorem) rocznego programu pobytu.

b) ustalenie z tutorem zakresu i tematu pracy dyplomowej.

c) ustalenie z tutorem tematów 2 referatów (części pracy dyplomowej), wygłaszanych w styczniu i maju 2018 r.

d) odbycie oraz zaliczenie minimum 5 zajęć akademickich tygodniowo (seminariów, wykładów etc.), zgodnych z tematyką pobytu, w tym obowiązkowo zajęć prowadzonych przez tutora i, jeśli to możliwe, zajęć metodologicznych z zakresu specjalizacji stypendysty.

e) udział w zajęciach dodatkowych z języka polskiego przez 1 semestr i zaliczenie tych zajęć.

f) stały kontakt z tutorem w ramach cotygodniowych konsultacji.

g) przygotowanie pracy dyplomowej o objętości min. 50 str., opatrzonej właściwym aparatem naukowym, napisanej w języku polskim.

h) obrona (prezentacja w ramach seminarium) pracy dyplomowej najpóźniej do 20 czerwca 2018 r.

8. W przypadku niewywiązywania się stypendysty z ww. obowiązków, a także w przypadku łamania prawa RP, przepisów uczelni, bądź też ogólnych zasad współżycia społecznego, stypendium może zostać wstrzymane.

9. Wręczenie dyplomów ukończenia «Programu Stypendialnego Rządu RP dla Młodych Naukowców» odbędzie się w Warszawie, w ostatnim tygodniu czerwca 2018 r.

10. Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP dążyć będzie do tego, aby umożliwiać lub wspomagać wzajemne kontakty i spotkania Absolwentów «Programu Stypendialnego Rządu RP dla Młodych Naukowców».

Informacje Lubelskie

■ Ruszyła sortownia śmieci w Wólce Rokickiej. Jest to jedna z najnowocześniejszych sortowni śmieci w Polsce. Pracuje tu obecnie 19 osób. Docelowo zakład przyjmie 37 tys. ton śmieci rocznie. Ciekawym rozwiązaniem jest instalacja fermentacji suchej odpadów komunalnych. W specjalnych komorach z jednej tony śmieci uzyskuje się 63 metry sześciennych metanu, który napędza turbiny dostarczające prąd elektryczny. Z energii korzysta gmina Lubartów. Budowa sortowni kosztowała 48,8 mln zł przy współfinansowaniu ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, gmin członkowskich Związku Komunalnego Gmin Ziemi Lubartowskiej oraz przy współudziale miasta Lublin i Świdnik.

■ UE dofinansuje przebudowę linii z Lublina do Stalowej Woli o długości ponad 100 km. Umowę o tym podpisały Polskie Linie Kolejowe i Centrum Unijnych Projektów Transportowych. Modernizacja ma się zakończyć w 2020 r., wartość inwestycji wynosi ok. 569 mln zł, z czego niemal 400 mln zł pokryje unijna dotacja.

■ W 2017 r. Lubelskie chce wykorzystać w sumie ponad 1,4 mld zł z funduszy unijnych na rozbudowę i przebudowę dróg wojewódzkich.

■ Zakończyła się budowa całonocowego lądowiska dla śmigłowców ratunkowych Lotniczego Pogotowia Ratunkowego przy Szpitalnym Oddziale Ratunkowym w Kraśniku. Budowa lądowiska pochłonęła blisko 870 tys. zł.

■ Ośrodek Brama Grodzka Teatr NN realizuje projekt «Lublin. Pamięć Zagłady». Ma on na celu zaznaczenie w przestrzeni miejskiej miejsc związanych z zagładą lubelskich Żydów. Granice lubelskiego getta zostaną oznakowane żółtymi płytami chodnikowymi z metalową opaską. Kamienne tablice wyznaczają drogę z synagogi Maharszala na Umschlagplatz, skąd w wydłęczonych wagonach do obozu zagłady w Bełżcu w ciągu miesiąca deportowano 43 tys. lubelskich Żydów. A w miejscu, gdzie w 1943 r. istniała rampa kolejowa, pojawi się instalacja przypominająca o tym, co kiedyś się tutaj stało.

■ Za bilety kupowane w autobusach w Lublinie będzie można płacić kartą. Spółka Warbus, nowy przewoźnik komunikacji miejskiej, zamontowała w swych 30 pojazdach biletomaty z terminalami do zbliżeniowych płatności kartą, mimo że takie wyposażenie nie było wymagane przez Zarząd Transportu Miejskiego.

■ Trwa akcja «Pomóż dzieciom przetrwać zimę». Przez kilka tygodni zbierano dary, teraz są wydawane. Centrum rozdzielnictwa jest Polskie Radio Lublin i Telewizja Lublin III. W czasie trwania akcji zbierano odzież, środki czystości, zabawki, a więc dary rzeczowe a nie pieniądze.

■ W okolicach Kazimierza Dolnego nad Wisłą Służba Kontrwywiadu Wojskowego schwytała Piotra C., byłego żołnierza 36. Specjalnego Pułku Lotnictwa Transportowego odpowiedzialnego za przeloty VIP-ów. Jest on oskarżony o przekazywanie Rosjanom ściśle tajnych informacji, co mogło szkodzić interesom państwa polskiego.

■ W Lublinie otwarto Dzienny Dom Opieki Medycznej dla seniorów. Do tego ośrodka mogą zgłaszać się pacjenci, którzy właśnie opuścili szpital lub byli leczeni w szpitalu w ciągu ostatnich 12 miesięcy oraz mają kłopoty z czynnościami dnia codziennego, poruszaniem się, wymagają usprawnienia, zabiegów i rehabilitacji. Dzienny Dom Opieki Medycznej w Lublinie jest bezpłatny, działa dzięki dofinansowaniu z Europejskiego Funduszu Społecznego.

■ Zakłady Azotowe w Puławach swój sukces zawdzięczają wysokiej jakości produkowanych nawozów, do których używają doskonałego węgla kamiennego z pobliskich lubelskich kopalni węgla «Bogdanka». Do końca 2021 r. Zakłady Azotowe kupią w Bogdancie węgiel o wartości 341 mln złotych.

■ W Lublinie ruszył nabór pomysłów do pierwszego w kraju Zielonego Budżetu Obywatelskiego. Do końca roku mieszkańcy miasta mogą wskazywać miejsca, które chcieliby upiększyć nową roślinnością. Na realizację ich pomysłów Ratusz zarezerwował 2 mln zł. Miejsca do upiększenia mogą wskazywać zarówno pojedyncze osoby, jak też wspólnoty mieszkańców, spółdzielnie i rady dzielnic. Zgłaszać można zarówno tereny miejskie, jak i prywatne, byleby były ogólnodostępne. W przypadku nieruchomości prywatnych konieczna jest zgoda właściciela terenu, jak też jego zobowiązanie, że przez 10 lat działka będzie dostępna dla każdego.

■ Lublin jest jedynym miastem w Polsce, które bierze udział w obecnej edycji europejskiego projektu Urbact. Hasło przewodnie akcji brzmi: «Druga szansa: Budzenie śpiących gigantów». Ostatecznym efektem unijnego projektu będzie stworzenie Lokalnego Planu Działania, czyli rewitalizacji dla przemysłowych obiektów. W Lublinie eksperci będą się zastanawiać przede wszystkim nad tym, co zrobić, aby druga szansa dostała gmach dawnej słodowni. Przeprowadzona zostanie m.in. ekspertyza konstrukcyjna oraz inwentaryzacja. W przyszłości mogłaby tu powstać pracownia dla lokalnych artystów czy muzeum lubelskiej techniki.

■ Egzotyczny i niebezpieczny żółw jaszczurowaty znaleziony w zalewie w Kutnie trafił do Ogrodu Zoologicznego im. Stefana Milera w Zamościu. Zwierzę zaliczane jest w Polsce do gatunków inwazyjnych. Przenosi patogeny, które mogą być groźne dla innych zwierząt i ludzi, zaburza ekosystem. Ekolodzy przypuszczają, że do zalewu wyrzucił je ktoś, komu ono się znudziło.

■ Studenci architektury Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego zaprezentowali swoje pomysły na zmiany w Lublinie. W czytelni Międzywydziałowej Biblioteki Nauk Matematyczno-Przyrodniczych młodzi architekci wystawili prace dyplomowe.

Adam TOMANEK

Люблінська інформація

■ У Вульці Рокіцькій відкрили смітесортувальний завод. Це один із найсучасніших закладів такого типу в Польщі. Зараз там працюють 19 осіб. Передбачено, що завод прийматиме 37 тис. т сміття в рік. Одна з його особливостей – можливість встановлення сухої ферментації комунальних відходів. У спеціальних коморах із 1 т сміття видобувають 63 куб. м метану. Він приводить у рух турбіни, які поставляють електричний струм. Енергією користується гміна Любартов. Вартість будівництва смітесортувального заводу становила 48,8 млн злотих. До фінансування долучилися Швейцарсько-польська програма співпраці, гміни-члени Комунального об'єднання гмін Землі Любартовської, міста Люблін і Свіднік.

■ Європейський Союз долучиться до фінансування реконструкції залізничної лінії з Любліна до Стальної Воли протяжністю понад 100 км. Відповідний договір підписали Польська залізниця і Центр європейських транспортних проектів. Модернізація повинна завершитися у 2020 р., вартість інвестиції становить приблизно 569 млн злотих, із яких майже 400 млн злотих покрийє європейська дотація.

■ У 2017 р. Люблінщина хоче використати понад 1,4 млрд злотих із європейських фондів на розбудову і реконструкцію воєводських доріг.

■ Завершилося будівництво цілодобового посадкового майданчика для вертольотів Авіаційної невідкладної допомоги при Лікарняному відділі невідкладної допомоги в Красніку. Вартість будівництва майданчика склала приблизно 870 тис. злотих.

■ Осередок «Брама Гродзька – Театр NN» реалізує проект «Люблін. Пам'ять про винищення». Його мета – позначити в міському просторі місця, пов'язані зі знищенням люблінських євреїв. Межі люблінського гетто позначать жовтими тротуарними плитами з металічним обрамленням. Кам'яні таблички встановлять дорогою з синагоги Махаршала на Умшлагплаці, звідки у вагонах для перевезення худоби до табору смерті в Белжці впродовж місяця депортували 43 тис. люблінських євреїв. А в місці, де в 1943 р. існувала залізнична рампа, створять інсталяцію, яка нагадуватиме про те, що там колись відбулося.

■ За квитки, які продають в автобусах у Любліні, можна буде розраховуватися картою. Товариство «Warbus», новий перевізник міської комунікації, обладнав 30 своїх транспортних засобів квиткоматами з терміналами для оплати картою. Цікаво, що Управління міського транспорту не ставило такої вимоги у тендері для перевізників.

■ Триває акція «Допоможи дітям пережити зиму». Упродовж кількох тижнів тривав збір подарунків, які зараз роздають. Центр розподілу знаходиться на «Польському радіо Люблін» і «Телебаченні Люблін III». Під час акції збирали одяг, мийні засоби, іграшки тощо, тобто речі, а не гроші.

■ Поблизу Казімежа-Дольного Служба військової контррозвідки спіймала колишнього солдата 36-го спеціального полку транспортної авіації Пьотра Ц., відповідального за перельоти ВІП-осіб. Його підозрюють у передачі росіянам таємної інформації, що могло зашкодити інтересам польської держави.

■ У Любліні відкрили Денний дім медичної опіки для пенсіонерів. До цього центру можуть звертатися пацієнти, котрі тільки закінчили лікування чи лікувалися впродовж останніх 12 місяців і мають проблеми зі щоденними справами, пересуванням, потребують догляду, медичної опіки та реабілітації. Денний дім медичної опіки в Любліні безкоштовний і діє завдяки фінансовій допомозі Європейського суспільного фонду.

■ Азотний завод у Пулавах своїм успіхом завдячує високій якості добрив, які виробляє. Для цього використовують якісне кам'яне вугілля із сусідніх люблінських вугільних шахт «Богданки». До кінця 2021 р. азотний завод придбає у «Богданки» вугілля вартістю 341 млн злотих.

■ У Любліні розпочався збір ідей для першого в країні Зеленого громадянського бюджету. До кінця року жителі міста можуть вказувати місця, які хотіли би прикрасити новими рослинами. На реалізацію цих ідей міськрада виділила 2 млн злотих. Місця можна пропонувати окремі особи, громади жителів, об'єднання і ради дільниць. Вказувати можна як міські території, так і приватні, аби вони були загальнодоступними. У випадку з приватною нерухомістю необхідна згода власника території, а також його зобов'язання стосовно того, що впродовж 10 років ділянка буде загальнодоступною.

■ Люблін – єдине польське місто, яке бере участь у європейському проекті «Urbact». Головне гасло акції – «Другий шанс: пробудження сплячих гігантів». Остаточним результатом євросоюзного проекту стане створення локального плану дій, тобто відновлення колишніх промислових об'єктів. У Любліні експерти вирішуватимуть, передусім, що зробити, аби другий шанс отримало приміщення, а також інвентаризацію. У майбутньому там могли би створити майстерню для місцевих митців чи музей люблінської техніки.

■ Екзотична й небезпечна кайманова черепаха, яку знайшли в затоці у Кутні, потрапила до Зоопарку імені Стефана Мілера в Замості. Тварина зарахована у Польщі до інвазійних видів. Вона переносить патогенні мікроорганізми, які можуть загрожувати іншим тваринам і людям, руйнує екосистему. Екологи припускають, що до затоки її викинув той, кому вона набридла вдома.

■ Студенти відділення архітектури Люблінського католицького університету представили свої ідеї щодо змін у Любліні. В читальній залі Міжфакультетської бібліотеки математично-природничих наук молоді архітектори виставили свої дипломні роботи.

Адам ТОМАНЕК

 Patriot: Tarcza, która wyprzedza miecz

Patriot jest podstawowym systemem przeciwlotniczym chroniącym przestrzeń powietrzną 13 krajów.

Jest to tzw. system obrony powietrznej średniego zasięgu i pełni dwojaką funkcję:

- po pierwsze, pozwala niszczyć samoloty, śmigłowce oraz pociski manewrujące w dość dużej odległości od chronionej infrastruktury, zgrupowań wojsk lub celów cywilnych;
- po drugie, Patriot jest również systemem obrony przeciwbalistycznej «niskiego szczebla». Oznacza to, że jest w stanie niszczyć wrogie pociski balistyczne w momencie zbliżania się do celu, gdy już wchodzą w atmosferę (są to tzw. przechwycenia endoatmosferyczne).

Zanim jednak system Patriot uzyskał swoją popularność oraz wszystkie zaawansowane zdolności, musiał przejść długą drogę. Początki programu Patriot sięgają samego środka zimnej wojny – połowy lat 60. XX wieku. W 1966 r. w Stanach Zjednoczonych rozpoczęto program rozwoju systemu SAM-D (Surface-to-Air Missile-Developmental), czyli protoplasty Patriota.

Przez następną dekadę testowano założenia tego programu oraz jego osiągi i możliwości. W 1976 r. podjęto decyzję o zmianie nazwy programu z SAM-D na Patriot – wszedł on w decydującą fazę swojego rozwoju. Faza pełnoskalowego rozwoju systemu Patriot trwała do 1980 r. kiedy to rozpoczęto niskoseryjną produkcję pierwszych jednostek.

Do 1985 r. trwało ich testowanie równocześnie z ich wprowadzaniem do służby w US Army. W tym momencie Patriot nie dysponował jednak zdolnością przechwytywania pocisków balistycznych. Dlatego też już w 1988 r. przeprowadzono pierwszą dużą modernizację systemu kierowania ogniem oraz pocisków, która znana jako PAC-1 umożliwiła niszczenie pewnych typów taktycznych pocisków balistycznych.

Rzeczpospolita

«Патріот» – щит, який випереджує меч

«Патріот» – головна протиповітряна система, що захищає повітряний простір 13 країн.

Це так звана система повітряної оборони середньої дальності. Вона дозволяє знищувати літаки, вертольоти та керовані ракети на доволі великій відстані від інфраструктури, груп військ і цивільних цілей, які захищає. Також «Патріот» – це система протибалістичної оборони на нижчому рівні, тобто вона може знищувати ворожі балістичні ракети в момент zbliżenia до цілі, коли вони вже входять в атмосферу.

Однак перш, ніж «Патріот» здобув свою популярність i всі провідні здатності, він мав пройти довгий шлях. Початки програми «Патріот» сягають середини холодної війни – 60-х рр. XX ст. У 1966 р. у Сполучених Штатах Америки розпочалася програма розвитку системи SAM-D (Surface-to-Air Missile-Developmental), тобто праобразу «Патріота».

Упродовж наступної декади тестували основи цієї програми, її досяжність та можливості. У 1976 р. було прийнято рішення про зміну назви програми із SAM-D на «Патріот», i вона увійшла у вирішальну фазу свого розвитку. Фаза повномасштабного розвитку системи «Патріот» тривала до 1980 р., коли було розпочато малосерійне виробництво перших екземплярів.

До 1985 р. тривало тестування «Патріотів», одночасно їх починали використовувати в американській армії. У той час «Патріот» ще не мав здатності перехоплювати балістичні ракети. Тому вже у 1988 р. було проведено першу велику модернізацію системи керування вогню та ракет PAC-1, яка уможливила знищення певних типів тактичних балістичних ракет.

Rzeczpospolita

 Łukaszenka zaprasza «zielonych ludzi-ków»?

Білоруське КГБ i rosyjskie FSB planują podpisanie umowy, zgodnie z którą rosyjskie jednostki specjalne będą mogły brać udział w operacjach antyterrorystycznych na terenie Białorusi. Według jednego z liderów opozycji Anatola Labiedzki prezydent daje zielone światło «zielonym ludziom».

6 grudnia białoruski prezydent Aleksander Łukaszenka podpisał rozporządzenie nr 446 upoważniające KGB do podjęcia rozmów i podpisania umowy z Moskwą, która umożliwiłaby rosyjskim i białoruskim jednostkom specjalnym prowadzenie operacji antyterrorystycznych na obszarze obu krajów.

Gazeta Wyborcza

Лукашенко запрошує «зелених чоловічків»?

Білоруський КДБ i російська ФСБ планують підписати договір, згідно з яким російські спеціальні підрозділи зможуть брати участь в антитерористичних операціях на території Білорусі. На думку одного з лідерів опозиції Анатолія Лебедька, президент дає зелене світло «зеленим чоловічкам».

6 грудня президент Білорусі Олександр Лукашенко підписав розпорядження № 446, яке уповноважує КДБ проводити переговори й підписати договір із Москвою, який надав би можливість російським i білоруським спеціальним підрозділам брати участь в антитерористичних операціях на території обох країн.

Gazeta Wyborcza

2016 | **NATO SCOPE**

 W styczniu 4 tys. żołnierzy USA w Polsce

Dowódca naczelny sił lądowych USA w Europie gen. Frederick Hodges poinformował, że na początku roku ok. 4 tys. żołnierzy USA z pojazdami i sprzętem ma przybyć m.in. do Bremerhaven, skąd udadzą się dalej do Polski.

Hodges powiedział, że w styczniu północne Niemcy będą «logistyczną obrotnicą» przerzutu wojsk USA do Europy Środkowej i Wschodniej.

W ramach natowskiej operacji «Atlantic Resolve» żołnierze ci mają wzmocnić siły USA we wschodnich krajach NATO.

Celem jest zabezpieczenie pokoju w Europie i demonstracja siły wobec Rosji – powiedział gen. Hodges u logistycznej niemieckiej Bundeswehry w Osterholz-Scharmbeck (Dolna Saksonia), która – jak pisze agencja dpa – jest jednym z centralnych węzłów logistycznych tej operacji.

PAP

У січні 4 тис. солдатів США прибудуть до Польщі

Головнокомандувач сухопутних військ США у Європі Фредерік Ходжес повідомив, що на початку року приблизно 4 тис. солдатів США із транспортними засобами й обладнанням мають прибути до Бремерхафена, звідки вирушать до Польщі.

Ходжес заявив, що в січні Північна Німеччина стане «логістичним пунктом» перекидання військ США до Центральної та Східної Європи.

У рамках натівської операції «Atlantic Resolve» ці солдати мають зміцнити сили США у східних країнах НАТО.

«Мета – забезпечення миру в Європі та демонстрація сили Росії», – сказав генерал Ходжес у логістичній школі Бундесверу в Остерхольц-Шармбеці (Нижня Саксонія), яка, як пише агентство «DPA», є одним із центральних логістичних вузлів цієї операції.

PAP

 Siedem potencjalnych zagrożeń dla USA w 2017 r.

Poważny konflikt zbrojny między Rosją, a państwami NATO oraz ostry kryzys w Korei Północnej, to największe zagrożenia dla interesów USA w nadchodzącym roku – wynika z opublikowanego raportu ekspertów nowojorskiej Rady Stosunków Międzynarodowych (CFR). W dokumencie CFR wskazuje na siedem potencjalnych zagrożeń dla USA w 2017 r. Raport powstał na podstawie opinii wyrażonych przez ekspertów ds. międzynarodowych. Rosja, Korea Północna, cyberatak Według Rady największe zagrożenie dla USA może stanowić «rozmyślny albo niezaplanowany konflikt zbrojny między Rosją, a państwami członkowskimi NATO wynikający z rosyjskiego asertywnego zachowania w Europie Wschodniej».

CFR wymienia też «poważny kryzys w Korei Północnej spowodowany testami ładunków nuklearnych albo balistycznych pocisków międzykontynentalnych», «cyberatak na amerykańską infrastrukturę krytyczną» czy też zamach terrorystyczny na terytorium USA albo ich sojusznika. Możliwość realizacji tych scenariuszy CFR ocenia jako «umiarkowaną». Za mniej groźne, ale za to bardziej prawdopodobne Rada uznała natomiast wzrost przemocy i niestabilności w Afganistanie, nasilenie konfliktu turecko-kurdyjskiego oraz dalszą eskalację wojny w Syrii.

W prognozie na 2016 r. CFR za najniebezpieczniejsze i najbardziej prawdopodobne zagrożenie uznała intensyfikację działań wojennych w Syrii. CFR publikuje raport w sprawie zagrożeń już po raz dziewiąty.

TVN24

Сім потенційних загроз для США у 2017 р.

«Серйозний збройний конфлікт між Росією та державами НАТО, гостра криза в Північній Кореї – це найбільші загрози для інтересів США в наступному році», – зазначено у звіті експертів нью-йоркської Ради з міжнародних відносин. Документ вказує на сім потенційних загроз для США у 2017 р. Звіт зроблено на основі думок експертів із міжнародних справ. Окрім Північної Кореї та кібератак, загрозу для США може становити «навмисний чи незапланований збройний конфлікт між Росією та державами-членами НАТО, зумовлений російською агресивною поведінкою у Східній Європі».

Рада з міжнародних відносин США також вказує на «серйозну кризу в Північній Кореї, спровоковану випробуваннями атомних вантажів i балістичних міжконтинентальних ракет», «кібератаку на американську критичну інфраструктуру» або ж терористичний замах на території США чи їхнього союзника. Можливість реалізації цих сценаріїв оцінюють як «помірковану». Менш грізними, однак більш правдоподібними, рада визнала загрози росту насильства

й нестабільності в Афганістані, посилення турецько-курдського конфлікту та подальшої ескалації війни в Сирії.

У прогнозі на 2016 р. Рада з міжнародних відносин найнебезпечнішою та найбільш правдоподібною загрозою визнала інтенсифікацію військових дій у Сирії. Рада публікує звіт загроз уже вдев'яте.

TVN24

 Utrzymanie sankcji wobec Rosji konieczne

NATO podtrzymuje wsparcie dla Ukrainy. Sekretarz generalny Sojuszu Jens Stoltenberg powiedział po zakończeniu Komisji NATO-Ukraina w Brukseli, że ze względu na «poważną» sytuację na wschodzie Ukrainy konieczne jest utrzymanie sankcji gospodarczych wobec Rosji.

Szef NATO zwrócił uwagę, że w listopadzie doszło do znaczącego wzrostu naruszeń zawieszenia broni w Donbasie. Jens Stoltenberg przypomniał, że ze strefy konfliktu nie wycofano ciężkiej broni.

Sekretarz generalny Sojuszu podkreślił też, że wspierani przez Rosję rebelianci ograniczają swobodę przemieszczania się i zagrażają obserwatorom OBWE.

Jak mówił Jens Stoltenberg, to Rosja ma istotną odpowiedzialność w zakończeniu konfliktu. – Pierwszym krokiem musi być natychmiastowe i całkowite zawieszenie broni. Społeczność międzynarodowa musi naciskać na Rosję, by wypełniała swoje zobowiązania. Ze względu na to, że sytuacja na wschodniej Ukrainie jest tak poważna, ważne jest, by sankcje gospodarcze były utrzymane – podkreślił Jens Stoltenberg.

Informacyjna Agencja Radiowa

Збереження санкцій щодо Росії необхідне

НАТО виступає за підтримку України. Генеральний секретар Альянсу Єнс Столтенберг після закінчення засідання Комісії НАТО–Україна в Брюсселі сказав, що у зв'язку із «серйозною» ситуацією на сході України збереження економічних санкцій щодо Росії необхідне.

Керівник НАТО звернув увагу на те, що в листопаді відбулося значне збільшення кількості порушень припинення вогню на Донбасі. Єнс Столтенберг нагадав, що із зони конфлікту не відведено важкого озброєння.

Генеральний секретар Альянсу також підкреслив, що підтримувані Росією бойовики обмежують свободу пересування й загрожують спостерігачам ОБСЄ.

Як зазначив Єнс Столтенберг, це Росія несе істотну відповідальність за завершення конфлікту. «Першим кроком має бути негайне й повне припинення вогню. Міжнародна спільнота повинна тиснути на Росію, щоб вона виконувала свої зобов'язання. У зв'язку із тим, що ситуація на сході України настільки серйозна, важливо, аби економічні санкції були збережені», – підкреслив Єнс Столтенберг.

Informacyjna Agencja Radiowa

 Rosyjski niszczyciel wpłynął na brytyjskie wody

Бритыјска фрегата ракетова HMS Sutherland została wysłana, by eskortować rosyjski niszczyciel rakietowy Wiceadmirał Kułakow. Jednostka naruszyła brytyjskie wody terytorialne.

Stacjonujący w bazie Królewskiej Marynarki Wojennej Davenport okręt Sutherland został skierowany na wody kanału La Manche, na które wpłynął Kułakow.

Rosyjski niszczyciel klasy Udaloy wraca ze wschodniego basenu Morza Śródziemnego, gdzie zabezpieczał ataki na Syrię. Wcześniej również był eskortowany przez okręty NATO.

– Ten tranzyt jest stale monitorowany dzięki współpracy Królewskiej Marynarki Wojennej i naszych partnerów w NATO – powiedział komandor Trish Kohn, dowódca HMS Sutherland.

W ostatnich miesiącach między Wielką Brytanią a Rosją panuje wyraźny wzrost napięcia. Spowodowany jest on między innymi nieautoryzowanymi przelotami rosyjskich bombowców dalekiego zasięgu Tu-160 i Tu-96, które regularnie naruszają brytyjską przestrzeń powietrzną.

Tvp.info

Російський протичовновий корабель увійшов у британські води

Британський ракетний фрегат «HMS Sutherland» направили для того, щоб ескортувати російський протичовновий корабель «Віце-адмірал Кулаков». Він порушив британські територіальні води.

Корабель «HMS Sutherland», що базується на базі Королівського військового флоту «Davenport», скерували у води Ла-Маншу, куди увійшов «Кулаков».

Російський протичовновий корабель класу «Удалой» повертається зі східного басейну Середземного моря, де проводив атаки на Сирію. Раніше його також експортували кораблі НАТО.

«Цей транзит постійно моніторять завдяки співпраці Королівського військового флоту й наших партнерів у НАТО», – сказав командир фрегата «HMS Sutherland» Тріш Кон.

В останні місяці між Великобританією та Росією панує відчутний ріст напруги, спровокований неавторизованими польотами російських бомбардувальників Ту-160 i Ту-96, які регулярно порушують британський повітряний простір.

Tvp.info

PRASA // РОБОТА

Вакансії у Волинській області

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
Апаратник термічного оброблення ковбасних виробів	4 014	Виконує термічну обробку ковбасних виробів та копченостей згідно технологічних схем (карт) та затверджених програм термічної обробки
Бібліотекар	2 736	Обслуговування користувачів у читальному залі та пункті доступу до мережі Інтернет
Бухгалтер	2 700	Повне знання бухгалтерії, програми 1С (8 версія), нарахування заробітної плати
Бухгалтер	3 000	Ведення бухгалтерського обліку, проведення інвентаризації, подання звітності, знання програми 1 С Бухгалтерія (7 версія)
Вантажник	3 800	Вантажно-ровантажувальні роботи, здійснюється довіз, вул. Сокальська, 30
Вантажник	3 476	З правом керування автовантажувачем, наявність посвідчення водія авто-навантажувача, виконання навантажувально-розвантажувальних робіт вручну та автовантажувачем
Водій автотранспортних засобів	3 500	Робота по доставці хлібобулочних виробів, нагляд за правильністю навантаження, вивантаження, прийом товару, оформлення відповідної документації
Водій автотранспортних засобів	2 650	Пасажирські перевезення на легковому автомобілі, вантажні перевезення на автомобілі з причепом понад 6 м. Наявність посвідчення водія категорії В, С, Е, стаж роботи на посаді понад 3 роки
Водій автотранспортних засобів	3 500	Робота по доставці хлібобулочних виробів, нагляд за правильністю навантаження, вивантаження, прийом товару, оформлення відповідної документації
Водій автотранспортних засобів	5 000	Перевезення пасажирів на міжміських маршрутах
Водій автотранспортних засобів	1 837	Наявність прав водія та категорії В, С, D, Е
Водій навантажувача	3 100	Перевезення вантажів на підприємстві
Гардеробник	2 350	Проводить приймання спецодягу, видає чистий спецодяг працівникам, одноразовий спецодяг відвідувачам виробничого цеху, ремонтує спецодяг
Гірник очисного забою	9 000	Виконує комплекс робіт під час очисного виймання корисної копалини, робіт, пов'язаних з проведенням печей, просіків, гезенків, ортів, розрізів лав, монтажних камер (шарів), передбачених технологією
Гірничомонтажник підземний	5 207	Виконує монтаж, демонтаж, поточний ремонт трубопроводів та запірної арматури, ремонтує стрічкові конвеєри, гірничошахтне обладнання
Грунтувальник полотна та картону художніх полотен	3 100	Нарізка полотна, наклеювання його на картон та упакування
Двірник	2 350	Прибирання території підприємства, премії до заробітної плати
Двірник	1 914	Прибирання доріг та тротуарів, очищення від снігу та льоду, посипання тротуарів піскосумішшю; щодня: робота з 06.00 до 10.00 та з 11.00 до 14.00. У суботу з 06.00 до 11.00
Дизайнер графічних робіт	3 350	Розробка об'єктів графічного дизайну упаковок продуктів, макетів, рекламних каталогів, буклетів, створення та обробка фото
Електрик дільниці	4 100	Забезпечення безперебійної роботи електропостачання свиногокомплексу, вміння працювати з автоматизованою системою електропостачання
Електрогазоварник	3 162	Виконання зварювальних робіт на підприємстві
Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	2 835	Виконує ремонт електроустаткування: трансформатори, перемикачі, реостати, пости управління, магнітні пускачі, контактори та іншу нескладну апаратуру та ін.
Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	5 000	Виконує наладку та ремонтні роботи енергетичного обладнання, досвід роботи
Завідувач складу	1 600	Робота з документами, облік складу
Заступник директора	6 871	Здійснення оперативного управління всіма виробничими процесами в шахті, організація і здійснення контролю за планом видобутку вугілля

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
Інженер-конструктор	3 500	Розробка креслень, ескізів технічних та робочих проектів, знання програми CAD
Інженер-конструктор	3 000	Конструювання верстатів, вузлів і механізмів на сучасних програмах автоматизації конструювання машин і механізмів
Інженер-технолог	2 560	Розробляє технологічні процеси і встановлює поопераційний маршрут проходження виробів у процесії виготовлення тощо
Касир (на підприємстві, в установі, організації)	2 000	Оформлення, прийом-видача шляхової документації
Контролер у ливарному виробництві	2 300	Можливе навчання професії на виробництві. Контроль за якістю і прийманням продукції. Адреса: вул. Луцька, 29
Контролер якості продукції та технологічного процесу (хімічне виробництво)	2 450	Контролює хід технологічного процесу, веде контроль якості продукції. У виробництві використовується етилацетат. Можливе навчання професії на виробництві. Адреса: вул. Шахтарська, 59, к. 52
Кравець	2 300	Робота в ательє «Стиль» пошиття та ремонт одягу
Кухар	1 695	Забезпечує своєчасне, доброякісне приготування їжі. Бере участь у складанні меню-розкладки
Кухар	1 600	Забезпечує своєчасне, доброякісне приготування їжі. Бере участь у складанні меню-розкладки
Майстер виробничого навчання	2 255	Ведення уроків виробничого навчання кухарських груп. Адреса: вул. Центральна, 3а
Майстер виробничого навчання	2 040	Майстер виробничого навчання по водінню транспортних засобів, знання правил вуличного руху, будову автомобіля
Майстер з ремонту приладів та апаратури	4 000	Вміння читати технічні схеми, досвід ремонту аудіо-відео техніки, комп'ютерів, телефонів, радіопристроїв
Манікюрник	2 000	Нарощування нігтів, нанесення гелю, чистка нігтів
Машиніст гірничих виймкових машин	6 050	Керує гірничими виймковими машинами, добувними комбайнами, розкріплює, пересуває опорні балки, монтує, демонтує машини в процесі роботи
Машиніст мийних машин	3 000	Миття автомобілів, прибирання салонів
Машиніст-кранівник	2 900	Посвідчення кранівника на самостійне керування стріловим краном
Менеджер (управитель) з транспортного-експедиторської діяльності	4 600	Планує потребу в транспортних засобах та експедиторах із правом керування для доставки готової продукції, контролює відсоток завантаженості автомобілів доставки
Менеджер (управитель) із збуту	4 325	Робота в Інтернет-магазині, знання програми 1 С (8 версії)
Менеджер (управитель) із збуту	4 000	Розширення ринку збуту, залучення нових клієнтів, прийом та опрацювання замовлень клієнта
Менеджер (управитель) із збуту	2 500	Спілкування з клієнтами, пошук нових покупців. Робота в програмі 1С, 7
Менеджер (управитель) із збуту	6 000	Пошук та консультація клієнтів по встановленню домофонних систем в багатоквартирних будинках
Менеджер (управитель) систем якості	4 700	Розробка запровадження системи управління якістю, проведення вхідного контролю, якості готової продукції, аналіз рекламаций, навчання працівників щодо дотримання стандартів якості
Механік-налагоджувальник	1 618	Налагоджування та ремонт швейного устаткування: вул. Центральна, 3а
Мийник посуду	1 600	Робота в кафе «Базилік»
Начальник відділу	9 648	Забезпечення безаварійності і надійності роботи всіх видів транспортних засобів транспортного відділу, його правильної експлуатації, своєчасного якісного ремонту і технічного обслуговування
Начальник відділу стандартизації	7 853	Відділ якості, стандартизації та сертифікації. Контроль та дотримання стандартів на всіх етапах виробництва м'ясної продукції
Оператор котельні	2 068	Обслуговування котлів, виробництво пару для забезпечення роботи в цеху, наявність групи допуску

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
Офіціант	3 000	Ввічливе обслуговування клієнтів, звертатися у кафе «Вареники українські»
Перукар (перукар - модельєр)	2 000	Стрижки, зачіски і укладка в перукарні «Шарм»
Підсобний робітник	2 758	Виконання підсобних робіт, преміальні
Прибиральник службових приміщень	1 760	Прибирання приміщень бібліотеки
Прибиральник службових приміщень	2 440	Прибирання службових приміщень
Провізор	3 000	Прийом рецептів та відпуск лікарських засобів
Продавець продовольчих товарів	1 700	Продаж продовольчих товарів «Оптовичок», підготовка цінників, прийом та викладка товарів
Продавець продовольчих товарів	2 404	Продаж ковбаси, ковбасних та м'ясних виробів
Продавець продовольчих товарів	1 600	Продаж продовольчих товарів у магазині «Соняшник»
Продавець продовольчих товарів	1 920	Добросовісно виконувати обов'язки продавця продовольчих товарів: приймати товар, готувати робоче місце до роботи, подавати заявки на товар, складати товарно-грошові звіти тощо
Продавець-консультант	3 200	Продаж насіння, товарів для захисту рослин, садової техніки та інвентарю
Робітник з комплексного обслуговування й ремонту будинків	1 816	Здійснює ремонт шкільних приміщень, меблів, обладнання, сантехніки
Слюсар з ремонту автомобілів	3 000	Ремонт та технічне обслуговування автотранспортних засобів
Слюсар з ремонту автомобілів	3 000	Миття автомобілів та ремонт; звертатися на вул. Шахтарська, 26в
Слюсар з ремонту рухомого складу	3 400	Слюсарні роботи рухомого складу
Слюсар-ремонтник	5 000	Розбирає, ремонтує, складає і випробує середньої складності складові одиниці і механізми устаткування і машин. Ремонтує, регулює і випробує устаткування і машини тощо
Слюсар-сантехнік	1 600	Ремонт вузлів санітарно-технічних систем центрального опалення, водо-постачання, каналізації та водостоків
Стовбуровий (підземний)	3 662	Приймає та подає сигнали з шахти на поверхню і з поверхні машиністу підйому стосовно підймання та спускання людей і вантажів на стовбурах
Столяр	2 000	Виконання столярних робіт середньої складності на підприємстві; необхідне посвідчення про кваліфікацію з правом працювати на станках
Технік	1 943	Технік з медобладнання відділення гемодіалізу на базі Нововолинської центральної міської лікарні
Технолог	3 700	Розробка технологічних процесів, режимів виробництва, технологічної документації, розробка нових видів продукції, модернізація діючих
Токар	2 600	Обробка деталей на токарних станках
Укладальник-пакувальник	2 000	Робота в магазині «Вест»: пакування та укладання товару для реалізації в роздрібній торгівлі
Формувальник пенальної косметики	2 400	Веде процес формування пенальної косметики (губної помади) у багатогніздових розливних формах. Адреса: вул. Шахтарська, 59, к. 52
Швачка	3 500	Пошиття виробів для зоомагазинів

Крім того, є багато інших вакансій, за додатковою інформацією звертатися за адресою: м. Луцьк, вул. Ярошука, 2, тел.: 72-72-58, 4-92-68

Ogień Pokoju został przekazany na Wołyń

14 grudnia na przejściu granicznym w Uściługu, na moście nad Bugiem, odbyło się uroczyste przekazanie Betlejemskiego Światła Pokoju.

Już tradycyjnie od 1986 r., przed Świętami Bożego Narodzenia, austriaccy skauci pobierają Ogień w Betlejem, gdzie się urodził Jezus Chrystus. Następnie w sztafecie przekazują Światelko innym skautom. Bez względu na granice wędruje ono przez różne kraje, łącząc wszystkich chrześcijan w przededniu Świąt Bożego Narodzenia.

W tegorocznym przekazaniu Ognia w Uściługu, oprócz polskich harcerzy i płastunów z Łucka, Kołek i Równego wzięły udział również uczniowie, przedstawiciele duchowieństwa oraz władz miasta Włodzimierz Wołyński.

Wszystkich uczestników spotkania zjednoczyła nie tylko honorowa misja przekazania Ognia,

ale również wspólna modlitwa, kolędy, pieśni Betlejemskiego Światła Pokoju, wzajemne obdarowywanie się i składanie życzeń. Następnie uczestnicy akcji podzielili się opłatkiem.

Ukraińscy płastuni już przekazali Ogień pogranicznikom. W dniach 16 grudnia 2016 r. – 5 stycznia 2017 r. trwa przekazywanie Światła ukraińskiej społeczności, cerkwiom oraz kościołom. O szczegółach organizatorzy informują na Facebooku: <https://www.facebook.com/plastnavolyni/>

Olga SZERSZEŃ
Foto autorki

Вогонь миру вже передали на Волинь

14 грудня на пункті перетину українсько-польського кордону в Устилузі, на мості через Західний Буг, відбулася урочистість передачі Вифлеємського вогню миру.

Традиційно, починаючи з 1986 р., перед Різдвяними святами вогонь у Вифлеємі, на місці народження Ісуса Христа, беруть австрійські скаути. Далі вони передають естафету іншим, і Вифлеємський вогонь, незважаючи на кордони, мандрує різними країнами, еднаючи усіх християн напередодні Різдва.

У цьогорічному передаванні вогню в Устилузі, крім польських харцерів і пластунів із Луцька, Колок, Рівного, взяли участь також представники місцевої влади й школярі з Володимир-Волинського, духовенство.

Зустріч, окрім почесної місії передачі вогню, поєднали спільна молитва, колядки, пісні Вифлеємського вогню миру, обмін гостинця-

ми, різдвяні привітання та побажання миру, любові, добра. Наприкінці усі розділили святкові оплатки.

Українські скаути з національної організації «Пласт» уже встигли поділитися вогнем миру з прикордонниками. Із 16 грудня 2016 р. до 5 січня 2017 р. триває його передача українським громадам, церквам та іншим установам. Про деталі організатори інформують на сторінці: <https://www.facebook.com/plastnavolyni/>

Ольга ШЕРШЕНЬ
Фото авторки

Drogiej Jubilatce Zofii Dziubie

z okazji 80. urodzin bukiet najwspanialszych życzeń:
zdrowia, uśmiechu i szczęścia, radości każdego dnia
oraz wszelkiej pomyślności

składa Zarząd Stowarzyszenia Kultury Polskiej im. Ewy Felińskiej na Wołyniu
i redakcja Monitora Wołyńskiego

Projekt współfinansowany w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą za pośrednictwem Fundacji «Wolność i Demokracja»

Monitor
Wołyński

Założyciel/Zasnovnik - Валентин ВАКОЛЮК
Zespół redakcyjny/Редакційна колегія:
Walentyn WAKOLUK/Валентин ВАКОЛЮК
Natalia DENYSIUK/Наталія ДЕНИСЮК
Wiktor JARUCZYK/Віктор ЯРУЧИК
Iryna KANAHEJEWA/Ірина КАНАГЕЄВА

Redaktor naczelny: Walenty WAKOLUK
Korekta: Jadwiga DEMCZUK, Olga SZERSZEŃ
Redaktor techniczny: Iryna KANAHEJEWA
Redaktor odpowiedzialny: Aleksander SWICA
Tłumaczenia: Switłana PYZA,
Natalia DENYSIUK

Główny redaktor: Валентин ВАКОЛЮК
Коректори: Ядвіґа ДЕМЧУК, Ольга ШЕРШЕНЬ
Технічний редактор: Ірина КАНАГЕЄВА
Відповідальний редактор: Олександр СВИЦА
Переклад: Світлана ПИЗА,
Наталія ДЕНИСЮК

Adresa redakcji:
43025 Луцьк, вул. Крилова 5/7
tel/faks (0332) 72 54 99
e-mail: info@monitor-press.com
www.monitor-press.com

Свідчення про реєстрацію
ВЛ № 339-73Р від 19.05.2009 г.
Тираж: 6000. Замовлення: 1615
Друк - Волинська обласна друкарня:
Луцьк, пр. Волі 27.
Друк офсетний, формат А 3